

บรรยายสรุป จังหวัดปทุมธานี

1.1 ความเป็นมา

เดิมจังหวัดปทุมธานีเป็นถิ่นฐานบ้านเมืองแล้วไม่น้อยกว่า 300 ปี นับตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา คือ เมื่อพุทธศักราช 2202 มังนันทมิตรได้กวาดต้อนครอบครัวมอญเมืองเมาะตะมะ อพยพหนีภัยจากศึกพม่า เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา ซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวมอญเหล่านั้น ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสามโคก จากนั้นมาชุมชนสามโคกได้พัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ ต่อมาในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แห่งกรุงธนบุรี ชาวมอญได้อพยพหนีพม่าเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร อีกเป็นครั้งที่ 2 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ อนุญาตให้ตั้งบ้านเรือนที่บ้านสามโคก และครั้งสุดท้ายในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้มีการอพยพชาวมอญครั้งใหญ่จากเมืองเมาะตะมะ เข้าสู่ประเทศไทยเรียกว่า “มอญใหญ่” พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชาวมอญบางส่วนตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสามโคก อีกเช่นเดียวกัน ฉะนั้นจากชุมชนขนาดเล็ก “บ้านสามโคก” จึงกลายเป็น “เมืองสามโคก” ในกาลต่อมา

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเอาพระทัยใส่ดูแล ทำนุบำรุงชาวมอญเมืองสามโคกมิได้ขาด ครั้งเมื่อเดือน 11 พุทธศักราช 2358 ได้เสด็จประพาสออกเยี่ยมพสกนิกรที่เมืองสามโคก และประทับที่พลับพลาริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายเยื้องเมืองสามโคก ยังความปลาบปลื้มใจให้แก่ชาวมอญเป็นล้นพ้น จึงได้พากันหลังไหล นำดอกบัวขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเป็นราชสักการะอยู่เป็นเนืองนิจ ยังความซาบซึ้งในพระราชหฤทัยเป็นที่ยิ่ง จึงบันดาลพระราชหฤทัยให้พระราชทานนามเมืองสามโคกเสียใหม่ว่า “เมืองประทุมธานี”

จากการตรวจสอบเอกสารทางประวัติศาสตร์ โดยกรมศิลปากรสันนิษฐานว่า นามเมือง “ประทุมธานี” น่าจะมีที่มาจากกรณีที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 โปรดเกล้าฯ พระราชทานเมื่อคราวที่เสด็จฯ ไปรับบัวจากชาวมอญ ในเทศกาลประเพณีรับบัวที่สามโคก ซึ่งจัดขึ้นในเดือน 11 จ.ศ.1177 อันเป็นช่วงเวลาที่บัวออกดอกเป็นจำนวนมาก จึงได้พระราชทานนามให้สมกับเป็นแหล่งบัวชุกชุมอย่างไรก็ดี สำหรับวันที่แน่นอนของการพระราชทานนาม เนื่องจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์มิได้ระบุไว้ จึงมีการสันนิษฐานเทียบเคียงจากวันที่เริ่มประเพณีรับบัว วันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 11 เรื่อยไปจนวันออกพรรษา ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ได้สรุปว่า ถ้าถือว่าประเพณีรับบัวเริ่มในวันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 11 ก็พอจะอนุมานได้ว่า วันพระราชทานนามเมือง “ประทุมธานี” ตรงกับวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2358 อย่างไรก็ดี การที่จะนำข้อสรุปว่า วันพระราชทานนามเมือง “ประทุมธานี” ตรงกับวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2358 ไปใช้อ้างอิง ต้องระบุนำให้เข้าใจโดย ทว่ากันว่า เป็นการสันนิษฐานแบบอนุมานเท่าที่มีข้อมูลปรากฏ เนื่องจากยังไม่พบหลักฐานที่ชัดเจนในการบันทึกเรื่องนี้ (กรมศิลปากร)

พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงให้ใช้คำว่า “จังหวัด” แทนคำว่าเมือง ดังนั้นเมืองประทุมธานี จึงเป็นจังหวัดประทุมธานีเป็นต้นมา โดยเปลี่ยนการเขียนใหม่ด้วย คือ “ประทุมธานี” เป็น “ปทุมธานี” ขึ้นอยู่กับมณฑลกรุงเก่า มีเขตการปกครอง 3 อำเภอ คือ อำเภอบางกะดี อำเภอสามโคก และอำเภอเชียงรากทั้งสามอำเภอดังอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาใกล้ ๆ กัน และมีอาณาเขตการปกครองของแต่ละอำเภอเป็นแนวลึกไปทางทิศตะวันตก ซึ่งไม่เหมาะแก่การปกครองเป็นอย่างยิ่ง ทางราชการจึงได้ประกาศให้แบ่งเขตการปกครองเสียใหม่ และให้ย้ายอำเภอเชียงรากไปตั้งที่ตำบลระแหงทางทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี เรียกว่า “อำเภอระแหง” ไปก่อน ตามหนังสือศาลากลางเมืองประทุมธานีที่ 824/3228 ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2458 แล้วให้เปลี่ยนชื่ออำเภอ ระแหง เป็นอำเภอลาดหลุมแก้ว แต่นั้นเป็นต้นมา

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทางราชการให้ยุบจังหวัด รัญญบุรี เมื่อ พ.ศ. 2475 ทำให้จังหวัดปทุมธานีมีเขตพื้นที่อีก 4 อำเภอเพิ่มเข้ามารวมเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอบางกะดี อำเภอสามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอรัญญบุรี อำเภอลำลูกกา อำเภอบางหวาย อำเภอหนองเสือ

(สำหรับอำเภอบางหวาย ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น "อำเภอคลองหลวง" เมื่อปี พ.ศ. 2448 เมื่อทางราชการโดยบริษัทชุดคลองแลคูนาสยาม ได้ขุดคลองที่สองเชื่อมคลองรังสิตทางทิศใต้กับคลองระพีพัฒน์ทางทิศเหนือแล้วเสร็จ เนื่องจากตัวอาคารที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ริมคลองที่หลวง (ราชการ) ได้ขุดขึ้น)

เมื่อนายสุธี โอบอ้อม มาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ได้สนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมืองปทุมธานีเป็นอย่างมาก ได้สำรวจค้นหาศาลหลักเมืองปทุมธานีและสอบถามชาวเมืองปทุมธานี แล้วปรากฏว่า เมืองนี้ได้โยกย้ายตัวเมืองอยู่หลายครั้งและไม่เคยมีศาลหลักเมืองมาก่อนเหมือนเมืองอื่น ๆ จึงดำริเห็นเป็นสำคัญว่า ควรจะสร้างศาลหลักเมืองไว้ให้มั่นคง เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวปทุมธานี พร้อมทั้งให้เกิดความรักสามัคคีกันให้มากยิ่งขึ้น ทั้งยังจะนำความสงบสุขร่มเย็นมาสู่เมือง ด้วยความดำรินี้จึงเห็นพ้องต้องกันระหว่างข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า และประชาชน ได้ร่วมกันสละทรัพย์คนละเล็กคนละน้อย เมื่อดำเนินการสร้างศาลหลักเมืองขึ้นศาลหลักเมืองแบบจตุรมุขยอดปราสาทเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้กำหนดการประกอบพิธียกเสาหลักเมืองจังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2521 โดยมี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธี มีการสมโภชเฉลิมฉลองเป็นงานใหญ่อย่างเอิกเกริก

ศาลหลักเมืองจึงตั้งเด่นเป็นสง่า อยู่หน้าศาลากลางจังหวัดปทุมธานี มีผู้คนมากราบไหว้บูชา กันอยู่มิได้ขาด นับว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นศูนย์รวมน้ำใจของชาวปทุมธานี ให้มีความรักสมัครสมานสามัคคีกัน ให้แข็งแรง เพื่อปกป้องคุ้มครองสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันเป็นที่เคารพภักดียิ่งชีวิตของชาวไทย ไว้ให้มั่นคงถาวรสืบไปชั่วกาลนาน .

สัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี (ตราประจำจังหวัด)

รูปร่างกลมมีสัญลักษณ์ดอกบัวหลวงสีชมพูอยู่ตรงกลาง และรวงข้าวสีทองอยู่ ๒ ข้าง ดอกบัวและต้นข้าว หมายถึง ความสมบูรณ์ด้วย พืชพันธุ์ธัญญาหาร จังหวัดปทุมธานี ใช้อักษรย่อว่า "ปท"

คำขวัญของจังหวัดปทุมธานี

“ถิ่นบัวหลวง เมืองรวงข้าว เชื้อชาวมอญ นครธรรมะ
พระตำหนักจรูญ สดใสเจ้าพระยา ก้าวหน้าอุตสาหกรรม”

ธงประจำจังหวัดปทุมธานี

ความหมายของธงประจำจังหวัด

สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์

สีขาว หมายถึง ศาสนา

ดอกบัวหลวงกับต้นข้าว หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งดอกบัวและข้าว

ความหมายรวมของธงประจำจังหวัดปทุมธานี จึงหมายถึงว่าชาวจังหวัดปทุมธานี เป็นหมู่คณะที่มีความรักและความสามัคคีเป็นปึกแผ่นอันเป็นส่วนหนึ่งของชาติไทย ที่มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ความสำคัญของธงประจำจังหวัดปทุมธานี

เป็นการเชิดชูเกียรติของจังหวัด บ่งบอกถึงสัญลักษณ์ของจังหวัด เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจชาวจังหวัดปทุมธานี ให้มีความรักท้องถิ่นและมีความร่วมมือร่วมใจกันสร้างสรรค์ ความเจริญ และมีความเอื้ออารีต่อกัน

ดอกไม้ประจำจังหวัดปทุมธานี

ดอกบัวหลวง

ต้นไม้ประจำจังหวัดปทุมธานี

ต้นปารีชาติ

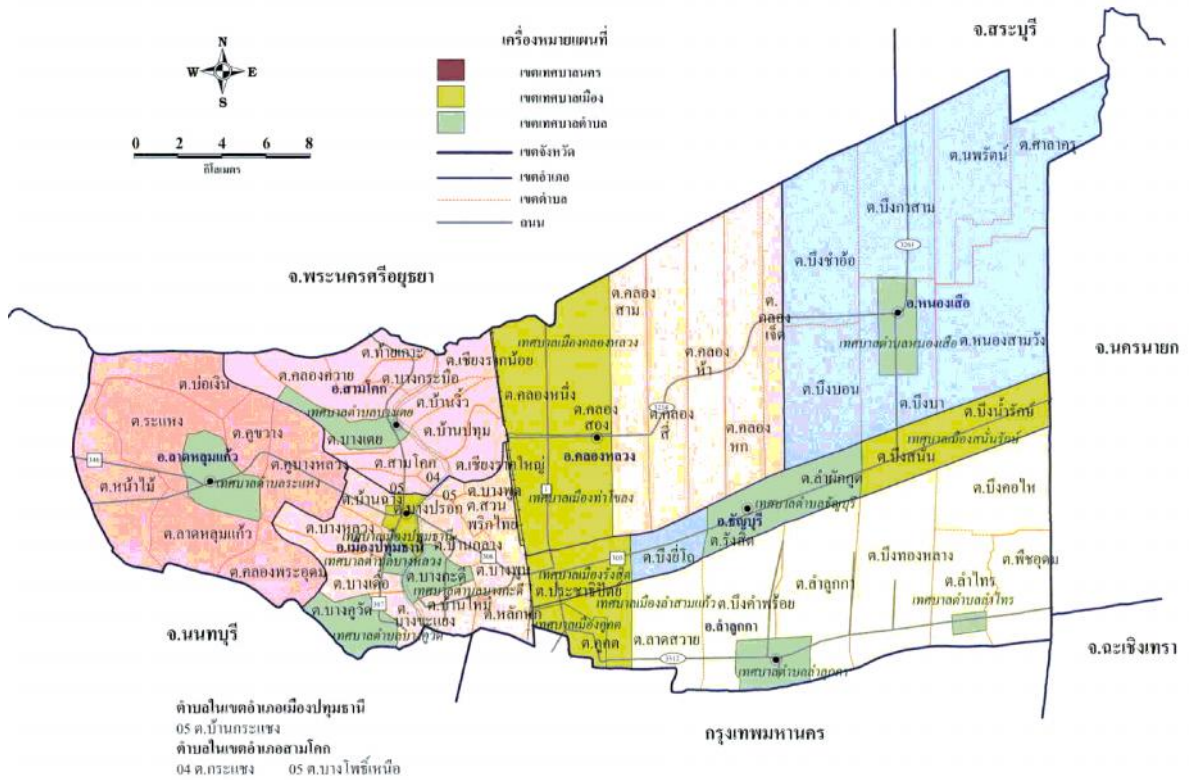
1.2 ลักษณะทางกายภาพ

1.2.1 ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ ๑๔ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๐ องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ๒.๓๐ เมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๕๒๕.๘๕๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ ๙๕๓,๖๖๐ ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ ๒๗.๘ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางไทร อำเภอบางปะอินและอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอนองแคะ และอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ
- ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

รูปที่ 1.1 แผนที่แสดงขอบเขตจังหวัดปทุมธานี

1.2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มริมสองฝั่งแม่น้ำโดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านใจกลางจังหวัดในเขตอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสามโคกเป็นระยะทาง 27 กิโลเมตร ทำให้พื้นที่ของจังหวัดปทุมธานีถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันตกของจังหวัดหรือบนฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอลาดหลุมแก้วกับพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมือง และอำเภอสามโคก กับฝั่งตะวันออกของจังหวัดหรือบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองบางส่วน อำเภอธัญบุรี อำเภอคลองหลวง อำเภอหนองเสือ อำเภอลำลูกกา และบางส่วนของอำเภอสามโคกโดยปกติระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาในฤดูฝนจะเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยประมาณ 50 เซนติเมตร ซึ่งทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมในบริเวณพื้นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นบริเวณกว้าง และก่อให้เกิดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา สำหรับพื้นที่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยานั้น เนื่องจากประกอบด้วยคลองซอยเป็นคลองชลประทานจำนวนมาก สามารถควบคุมจำนวนปริมาณน้ำได้ ทำให้ปัญหาเกี่ยวกับอุทกภัยมีน้อยกว่า

1.2.3 ลักษณะของดิน

พื้นที่จังหวัดส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวจัด สภาพดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดจัด มี pH ประมาณ 6-4 ซึ่งเป็นลักษณะของดินเปรี้ยว โดยจำแนกได้ดังนี้ (1) ดินเปรี้ยวน้อย มีเนื้อที่ 35,964.06 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.20 (2) ดินเปรี้ยวปานกลาง 426,292.54 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.58 (3) ดินเปรี้ยวจัด 229,991.04 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.22

1.2.4 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ ละติจูดที่ 14 องศา 43 ลิปดา 20 พิลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 100 องศา 13 ลิปดา 30 พิลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 6 เมตร ในปีที่ผ่านมามีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 30.3 องศาเซลเซียส ซึ่งอากาศค่อนข้างร้อน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 69.0 มีฝนตกปานกลาง ปริมาณน้ำฝนตกรวม 1,027.5 มิลลิเมตร โดยมีฝนตกชุกระหว่างเดือนมิถุนายนถึงตุลาคม

ตารางที่ 1.1 : อุณหภูมิสูงสุดต่ำสุดและค่าเฉลี่ยรายเดือนของจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2557-2559

เดือน	พ.ศ. 2557			พ.ศ. 2558			พ.ศ. 2559		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
เฉลี่ย		29.3			๓๐.๐			30.3	
มกราคม	34.5	13.8	24.8	35.0	๑๖.๕	๒๖.๔	36.3	13.5	27.7
กุมภาพันธ์	35.0	19.5	27.8	37.4	๑๙.๖	2๘.๕	36.8	15.5	28.5
มีนาคม	37.6	22.5	30.1	37.2	๒๑.๕	๓๐.๓	39.4	21.0	31.2
เมษายน	39.0	21.5	30.6	๓๙.๒	๒๓.๐	31.๐	40.7	23.0	33.3
พฤษภาคม	39.0	23.0	32.0	๓๘.๕	๒๔.๗	3๒.๒	41.0	24.6	33.0
มิถุนายน	38.0	24.4	30.6	39.0	23.๕	3๑.๒	38.0	24.0	30.7
กรกฎาคม	37.7	23.2	30.1	๓๗.๘	2๒.๓	30.๙	37.5	23.8	30.1
สิงหาคม	36.4	23.5	29.7	3๘.๐	2๔.๔	30.๙	37.4	24.5	31.0
กันยายน	36.0	24.0	29.8	๓๗.๐	2๒.๗	29.7	36.5	24.0	29.8
ตุลาคม	35.7	23.6	29.2	๓๘.๕	2๓.๕	29.๙	35.7	24.6	29.9
พฤศจิกายน	35.5	22.1	29.5	๓๗.๐	2๓.๕	๓๐.๓	37.0	22.5	29.9
ธันวาคม	35.๔	๑๙.๐	2๗.๖	๓๖.๙	2๐.๐	29.๑	37.0	20.1	28.2

ที่มา: สถานีตรวจอากาศจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1.2 : ความชื้นสัมพัทธ์ เป็นรายเดือน พ.ศ. 2557 – 2559

(หน่วย : ร้อยละ)

เดือน	พ.ศ. 2557			พ.ศ. 255๘			พ.ศ. 2559		
	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด	เฉลี่ย
เฉลี่ย	72.9			72.9			69.0		
มกราคม	97.0	29.0	66.5	๙๘.๐	๓๖.๐	๗๐.๔	98.0	37.0	68.0
กุมภาพันธ์	99.0	35.0	73.0	97.0	๓๐.๐	6๙.๓	97.0	31.0	64.0
มีนาคม	98.0	44.0	74.8	97.0	๔๔.๐	7๔.๓	95.0	29.0	62.0
เมษายน	97.0	36.0	72.2	97.0	๒๗.๐	๖๙.๗	97.0	29.0	63.0
พฤษภาคม	96.0	40.0	68.3	9๖.0	3๙.0	7๐.๐	99.0	37.0	68.0
มิถุนายน	98.0	44.0	73.2	9๖.0	๓๗.๐	๗๐.๕	99.0	47.0	73.0
กรกฎาคม	97.0	43.0	72.8	๑๐๐.๐	44.0	73.๓	98.0	48.0	73.0
สิงหาคม	98.0	51.0	77.0	9๘.0	4๑.0	7๓.๗	100.0	45.0	73.0
กันยายน	97.0	41.0	76.7	9๙.0	51.0	7๘.๘	99.0	53.0	76.0
ตุลาคม	97.0	49.0	79.2	9๘.0	4๕.0	๘๐.๓	99.0	50.0	75.0
พฤศจิกายน	98.0	45.0	73.9	97.0	4๖.0	7๔.๗	99.0	49.0	74.0
ธันวาคม	๑๐๐.๐	4๓.๐	๖๗.๔	97.0	4๓.0	๖๙.๕	87.0	37.0	62.0

ที่มา: สถานีตรวจอากาศจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1.3 : ปริมาณน้ำฝนจังหวัดปทุมธานีเป็นรายเดือน พ.ศ. 2557 - 2559

เดือน	2557		255๘		2559	
	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก
รวม	1,154.7	105	1,๐4๕.7	๙๒	1,027.5	104
มกราคม	-	-	๘.๖	๓	17.1	5
กุมภาพันธ์	-	-	๑๒.๖	๓	-	-
มีนาคม	-	-	๑๘๗.๑	๖	1.0	1
เมษายน	13.6	5	๓๖.๘	๔	50.6	1
พฤษภาคม	112.4	8	๔๖.๒	๖	121.7	4
มิถุนายน	178.0	14	1๐๗.๘	๘	214.6	16
กรกฎาคม	89.8	13	๑๖๖.๗	1๒	177.2	21
สิงหาคม	205.7	21	๑๐๒.๑	๑๔	159.1	14
กันยายน	330.3	20	๒๕๔.๖	๑๔	113.9	18
ตุลาคม	167.0	15	๑๐๔.๘	๑๔	115.6	17
พฤศจิกายน	55.4	6	๑๘.๒	6	56.7	7
ธันวาคม	2.5	3	๐.๒	๒	-	-

ที่มา: สถานีตรวจอากาศจังหวัดปทุมธานี

1.2.5 แหล่งน้ำ

1) แหล่งน้ำผิวดิน

แหล่งน้ำธรรมชาติผิวดินที่สำคัญ คือ แม่น้ำเจ้าพระยา (ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง) ซึ่งไหลผ่านอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอสสามโคก ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีลำคลองธรรมชาติและคลองชลประทาน ประมาณ 84 คลอง รวมความยาวประมาณ 1,062.4 กิโลเมตร แบ่งเป็นคลองชลประทาน จำนวน 29 คลอง รวมความยาว 780.8 กิโลเมตร

- คลองระบายน้ำ จำนวน 13 คลอง
- คลองส่งน้ำ จำนวน 9 คลอง
- คลองอื่นๆ จำนวน 7 คลอง

คลองธรรมชาติ จำนวน 55 คลอง ความยาวรวม 280.6 กิโลเมตร คลองต่างๆ นี้ ได้ไหลผ่านในพื้นที่ของจังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ของอำเภอต่างๆ ได้ดังนี้

- อำเภอเมืองปทุมธานี มีแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางโพธิ์ คลองบางหลวงใต้ คลองบางหลวง คลองบางปรอก คลองเชียงราก คลองเจ้าเมือง คลองประปากรุงเทพฯ คลองบางคูวัด คลองเปรมประชากร

- อำเภอสามโคก มีแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางโพธิ์เหนือ คลองบางเตย คลองควาย คลองสระ คลองเชียงรากน้อย คลองเปรมประชากร คลองเชียงราก

- อำเภอลาดหลุมแก้ว มีคลองพระอุดม คลองบางหลวง คลองลาดหลุมแก้ว คลองบางโพธิ์ และ คลองสระ คลองสะแก คลองระแหง คลองสามวา

- อำเภอธัญบุรี มีคลองรังสิตประยูรศักดิ์ (เชื่อมระหว่าง แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำนครนายก) เขตอนุรักษแหล่งน้ำดิบ เพื่อการประปานครหลวง นอกเหนือจากแหล่งน้ำต่างๆ แล้ว จังหวัดปทุมธานียังเป็นจุดสูบน้ำดิบจากแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อนำน้ำดิบมาผลิตน้ำประปาให้บริการประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครฝั่งตะวันออก โดยมีสถานีสูบน้ำบริเวณตอนล่างของปากคลองอ้อม ตำบลกระแซง (สำแล) อำเภอเมืองปทุมธานี เพื่อส่งน้ำตามคลองส่งน้ำดิบไปยังโรงกรองน้ำที่บางเขนและสามเสน เพื่อป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำที่จะนำมาผลิตน้ำประปา

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2552 กำหนดบริเวณอนุรักษแหล่งน้ำดิบ เพื่อการประปานครหลวง ครอบคลุมบริเวณอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสามโคก อำเภอคลองหลวง ซึ่งมีขนาดพื้นที่ประมาณ 200 ตารางกิโลเมตร โดยสรุปว่า

1) ใ้ไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งประกอบด้วยสารเป็นพิษประเภทโลหะหนัก วัตถุพิษที่มีใช้ในการเกษตรและสารเคมีอื่นๆ ที่เป็นพิษ

2) ใ้ไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงเรียนอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งปริมาณเกินกว่าวันละ 50 ลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ไม่รวมน้ำหล่อเย็น

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2531 ขยายบริเวณเพิ่มเติมอีก 150 ตารางกิโลเมตรกำหนดเพิ่มเติมว่าไม่อนุญาตให้ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่ม ยกเว้น อุตสาหกรรมที่มีข้อผูกพันตามกฎหมายหรือตามมติ คณะรัฐมนตรี คือโรงงานกระดาษบางปะอิน เขตนิคมอุตสาหกรรมนวนครโครงการที่ 1 และ โครงการที่ 2 ยกเว้น โรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งปริมาณความสกปรกในรูป บีโอดี (BOD) ไม่เกินร้อยละ 1

๒) ระบบชลประทาน

กรมชลประทานได้แบ่งเขตจัดสรรน้ำช่วยเหลือพื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดปทุมธานี โดยแบ่งการบริหารกิจการชลประทานออกเป็น 4 โครงการ ดังนี้

- โครงการชลประทานปทุมธานี รับผิดชอบพื้นที่นอกเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาบริเวณพื้นที่เขตอำเภอเมืองปทุมธานี และอำเภอสามโคกรวม 2 อำเภอ พื้นที่นอกเขตชลประทานประมาณ 125 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 78,125 ไร่

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตเหนือ พื้นที่ครอบคลุมในบริเวณพื้นที่เขตอำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี และอำเภอหนองเสือ รวม 3 อำเภอ พื้นที่ชลประทาน 409,041 ไร่

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้ พื้นที่ครอบคลุมในบริเวณอำเภอธัญบุรี และอำเภอลำลูกกา รวม 2 อำเภอ พื้นที่ชลประทาน 107,863 ไร่

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบรรลือ พื้นที่ครอบคลุมบริเวณพื้นที่เขตอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสามโคก และอำเภอลาดหลุมแก้ว รวม 3 อำเภอ พื้นที่ชลประทาน 166,220 ไร่ รวมพื้นที่รับน้ำชลประทานประมาณ 683,124 ไร่ หรือคิดประมาณร้อยละ 72 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด โดยส่งน้ำผ่านคลองรังสิตประยูรศักดิ์ซึ่งเป็นคลองชลประทานเชื่อมระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำนครนายก คลองพระอุดม และคลองซอยอีก 13 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ดังนี้
 - อำเภอธัญบุรี ได้แก่ คลองรังสิตประยูรศักดิ์ และคลองระบายน้ำที่ 1 – 13
 - อำเภอคลองหลวง ได้แก่ คลองชลประทานที่ 1 – 7 และคลองระพีพัฒน์
 - อำเภอลำลูกกา ได้แก่ คลองหกวาสายล่าง และคลองระบายน้ำที่ 1 – 13
 - อำเภอหนองเสือ ได้แก่ คลองชลประทานที่ 8 – 13 และคลองระพีพัฒน์

1.3 ข้อมูลการปกครอง/ประชากร

1.3.1 การปกครอง

จังหวัดปทุมธานีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น ๗ อำเภอ ประกอบไปด้วย อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอธัญบุรี อำเภอคลองหลวง อำเภอลำลูกกา อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสามโคก และอำเภอหนองเสือ มีจำนวนตำบล ๖๐ ตำบล หมู่บ้านนอกเขตเทศบาลจำนวน 345 หมู่บ้าน เมืองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๖๕ แห่ง ประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 9 แห่ง เทศบาลตำบล 17 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 37 แห่ง ตาราง 1.4 จำนวนเขตการปกครอง เนื้อที่ และระยะทางจากอำเภอถึงจังหวัดจำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2559

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ระยะทางจากอำเภอถึงจังหวัด (กม.)	เขตการปกครอง					
			เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล	ตำบล	หมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล)
จังหวัดปทุมธานี	1,525.857	-	1	9	17	37	60	345
เมืองปทุมธานี	120.151	1	-	2	8	5	14	27
คลองหลวง	299.152	22	-	2	-	5	7	71
ธัญบุรี	112.125	34	1	2	1	-	6	-
หนองเสือ	413.632	47	-	-	1	7	7	66
ลาดหลุมแก้ว	188.120	16	-	-	3	5	7	46
ลำลูกกา	297.710	32	-	3	2	6	8	89
สามโคก	94.967	5	-	-	2	9	11	46

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดปทุมธานี

1.3.2 ประชากร

ข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 จำนวน 1,129,115 คน จำแนกเป็นชาย 536,033 คน และหญิง 593,082 คน อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 49.11 และนอกเขตเทศบาล ร้อยละ 50.89 โดยอำเภอที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด ได้แก่ อำเภอลำลูกกา รองลงมาคือ อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสามโคก และอำเภอหนองเสือ ตามลำดับ

ตาราง 1.5 ประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ เป็นรายอำเภอ และเขตการปกครอง พ.ศ. 2557 - 2559

อำเภอและเขตการปกครอง	2557			255๘			2559		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
รวมยอด	1,074,058	510,261	563,797	๑,๐๙๔,๒๔๙	51๙,๙๕๒	5๗๔,๒๙๗	1,111,376	527,945	583,431
ในเขตเทศบาล	531,459	249,739	281,720	53๙,๗๗๒	2๕๓,๗๗๒	2๘๖,๐๔๖	545,754	256,571	289,183
นอกเขตเทศบาล	542,599	260,522	282,077	5๕๔,๔๗๗	2๖๖,๒๒๖	28๘,๒๕๑	565,622	271,374	294,248
อำเภอเมืองปทุมธานี	190,576	90,839	99,737	19๔,๔๒๙	9๒,๕๘๖	๑๐๑,๘๔๓	197,595	93,971	103,624
ในเขตเทศบาล	53,566	25,585	27,981	๕๔,๖๘๕	2๖,๐๔๔	2๘,๖๔๑	55,389	26,361	29,028
นอกเขตเทศบาล	137,010	65,254	71,756	๑๓๙,๗๔๔	๖๖,๕๔๒	๗๓,๒๐๒	142,206	67,610	74,596
อำเภอคลองหลวง	257,777	120,165	137,612	๒๖๓,๗๘๑	๑๒๓,๐๓๘	๑๔๐,๗๔๓	268,523	125,469	143,054
ในเขตเทศบาล	128,902	58,940	69,962	๑๓๑,๖๓๕	๖๐,๑๙๖	๗๑,๔๓๙	133,657	61,398	72,259
นอกเขตเทศบาล	128,875	61,225	67,650	๑๓๒,๑๔๖	๖๒,๘๔๒	๖๙,๓๐๔	134,866	64,071	70,795
อำเภอธัญบุรี	198,293	93,258	105,035	๒๐๑,๔๘๔	๙๔,๙๕๔	๑๐๖,๕๓๐	203,692	95,882	107,810
ในเขตเทศบาล	198,293	93,258	105,035	๒๐๑,๔๘๔	๙๔,๙๕๔	๑๐๖,๕๓๐	203,692	95,882	107,810
นอกเขตเทศบาล	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อำเภอหนองเสือ	51,910	25,751	26,159	๕๒,๔๕๕	๒๖,๐๒๑	๒๖,๔๓๔	53,061	26,335	26,726
ในเขตเทศบาล	2,777	1,342	1,435	๒,๗๙๕	๑,๓๓๘	๑,๔๕๗	2,810	1,356	1,454
นอกเขตเทศบาล	49,133	24,409	24,724	๔๙,๖๖๐	๒๔,๖๘๓	๒๔,๙๗๗	50,251	24,979	25,272
อำเภอลาดหลุมแก้ว	62,742	30,514	32,228	๖๓,๗๕๑	๓๑,๐๑๐	๓๒,๗๔๑	64,685	31,508	33,177
ในเขตเทศบาล	9,643	4,590	5,053	๙,๘๒๐	๔,๖๘๘	๕,๑๓๒	10,015	4,798	5,217
นอกเขตเทศบาล	53,099	25,924	27,175	๕๓,๙๓๑	๒๖,๓๒๒	๒๗,๖๐๙	54,670	26,710	27,960
อำเภอลำลูกกา	258,862	123,547	135,315	๒๖๔,๒๓๐	๑๒๖,๐๑๖	๑๓๘,๒๑๔	269,183	128,277	140,906
ในเขตเทศบาล	128,114	61,038	67,076	๑๒๙,๑๕๖	๖๑,๔๙๑	๖๗,๖๖๕	129,787	61,680	68,107
นอกเขตเทศบาล	130,748	62,509	68,239	๑๓๕,๐๗๔	๖๔,๕๒๕	๗๐,๕๔๙	139,396	66,597	72,799
อำเภอสามโคก	53,898	26,187	27,711	๕๔,๑๑๙	๒๖,๓๒๗	๒๗,๗๙๒	54,637	26,503	28,134
ในเขตเทศบาล	10,164	4,986	5,178	๑๐,๑๙๗	๕,๐๑๕	๕,๑๘๒	10,404	5,096	5,308
นอกเขตเทศบาล	43,734	21,201	22,533	๔๓,๙๒๒	๒๑,๓๑๒	๒๒,๖๑๐	44,233	21,407	22,826

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ตาราง ๑.๖ ประชากรจากการทะเบียนจำแนกหมวดอายุและเพศ เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2557 - 2559

หมวดอายุ	2557			2558			2559		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
รวม	1,074,058	510,261	563,797	1,094,249	519,952	574,297	1,111,376	527,945	583,431
0-4	63,155	32,544	30,611	62,830	32,403	30,427	61,662	34,515	30,018
5-9	67,071	34,694	32,377	66,954	34,566	32,388	66,903	34,607	32,388
10-14	65,225	33,188	32,037	65,850	33,734	32,116	67,470	35,712	32,863
15-19	76,131	37,717	38,414	74,927	36,948	37,979	72,098	39,015	36,386
20-24	76,331	36,560	39,771	78,764	37,835	40,929	81,227	33,946	42,212
25-29	68,345	32,548	35,797	69,246	33,107	36,139	70,859	39,180	36,913
30-34	87,711	41,104	46,607	85,393	40,237	45,156	83,172	46,743	43,992
35-39	99,835	46,276	53,559	100,882	46,813	54,069	100,540	46,490	53,797
40-44	100,756	46,930	53,826	100,177	46,543	53,634	100,102	46,874	53,612
45-49	96,304	44,901	51,403	98,119	45,755	52,364	100,355	40,328	53,481
50-54	79,281	36,739	42,542	83,099	38,512	44,587	87,253	29,865	46,925
55-59	56,818	25,696	31,122	61,896	28,023	33,873	65,753	21,522	35,888
60-64	44,680	19,908	24,772	46,276	20,637	25,639	48,285	15,600	26,763
65-69	29,679	13,167	16,512	32,440	14,384	18,056	35,215	9,229	19,615
70-74	19,832	8,557	11,275	20,746	8,975	11,771	21,502	6,598	12,273
75-79	14,708	6,251	8,457	15,095	6,359	8,736	15,836	6,259	9,238
80-89	8,324	3,286	5,038	7,690	2,893	4,798	14,071	5,498	8,573
90ปีขึ้นไป	3,936	1,375	2,561	7,690	2,892	4,797	2,282	761	1,521
ผู้เกิดปีจันทร์คติ	2,211	745	1,466	5	3	2	-	-	-
ผู้อยู่ในทะเบียนบ้านกลาง	5	3	2	9,423	5,416	4,007	10,388	5,982	4,406
ผู้ไม่ใช่สัญชาติไทย	8,969	5,219	3,750	3,809	2,202	1,607	3,530	2,105	1,425
ผู้อยู่ระหว่างการย้าย	1,793	1,112	681	2,938	1,715	1,223	2,873	1,731	1,142

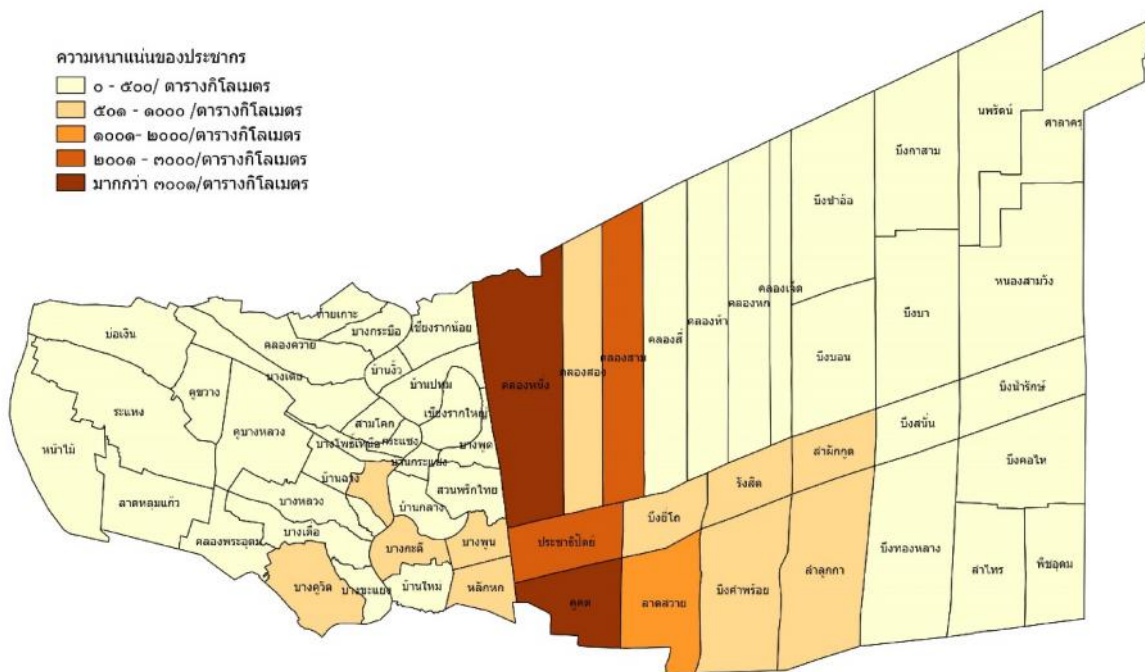
ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร อัตราการเพิ่มของประชากรค่อนข้างสูงกว่าจังหวัดอื่น ในปี พ.ศ. 2559 มีอัตราการเพิ่มของประชากรตามทะเบียนราษฎรร้อยละ 1.6 โดยเฉพาะในเขตอำเภอคลองหลวง ลำลูกกา และอำเภอเมืองปทุมธานี จะมีอัตราการเพิ่มของประชากรสูงกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัดเนื่องจากการขยายตัวของโครงการที่อยู่อาศัยในบริเวณนี้ และอยู่ในพื้นที่ที่มีสถานประกอบการและสถานศึกษาตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก

อัตราความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร ของจังหวัดปทุมธานีอยู่ที่ประมาณ 730.76 คน อำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตร สูงสุดคือธัญบุรี 1,816.67 คน รองลงมาได้แก่อำเภอเมืองปทุมธานีประมาณ 1,644.56 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอหนองเสือจะมีความหนาแน่นของประชากรต่ำสุดที่ 128.28 คนต่อตารางกิโลเมตร เนื่องจากยังมีสภาพพื้นที่เป็นที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามนอกจากรายการประชากรตามทะเบียนราษฎรแล้วปทุมธานียังมีประชากรที่ย้ายเข้ามาอาศัยโดยไม่ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามา (ประชากรแฝง) จำนวนมากเนื่องจากเป็นแหล่งของตลาดแรงงาน

และสถานศึกษา และสถานประกอบการธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมจำนวนมาก ข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2553 พบว่าจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงในจังหวัดปทุมธานีมีจำนวนสูงกว่าประชากรตามทะเบียนอยู่ประมาณร้อยละ 38.7

รูปที่ 1.2 ความหนาแน่นของประชากร พ.ศ. 2559

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ตาราง 1.๗ จำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากรจำแนกตามอำเภอ พ.ศ. 2557 – 2559

อำเภอ	ประชากร			อัตราการเปลี่ยนแปลง			ความหนาแน่นของประชากร (ต่อ ตร.กม.)
	2557	255๘	2559	2557	255๘	2559	
รวมยอด	1,074,058	1,0๙4,๒๕๙	1,111,376	2.0	๑.๙	1.55	730.76
เมืองปทุมธานี	190,576	๑๙๔,๔๒๙	197,595	2.1	2.๐	1.62	1,644.56
คลองหลวง	257,777	2๖๓,๗๘๑	268,523	2.6	2.๓	1.78	897.61
ธัญบุรี	198,293	๒๐๑,๔๘๔	203,692	1.3	1.๖	1.09	1,816.67
หนองเสือ	51,910	๕๒,๔๕๕	53,061	1.2	1.๐	1.15	128.28
ลาดหลุมแก้ว	62,742	๖๓,๗๕๑	64,685	1.7	1.๖	1.45	353.24
ลำลูกกา	258,862	๒๖๔,๒๓๐	269,183	2.3	2.๑	1.86	904.18
สามโคก	53,898	๕๔,๑๑๙	54,637	0.7	0.๔	0.95	575.37

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

1.4 ข้อมูลเศรษฐกิจ

1.4.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Province Product)

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดปทุมธานี มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Province Product : GPP) 346,723 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อคน (GPP Per Capita) ประมาณ 235,596 บาทต่อคน อยู่ลำดับที่ 12 ของประเทศ

ตาราง 1.8 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2557 – 2559

(หน่วย: ล้านบาท)

สาขาการผลิต	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
ภาคเกษตร	7,016	6,656	6,038
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง	7,016	6,656	6,038
ภาคนอกเกษตร	320,625	335,447	340,685
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	99	150	130
อุตสาหกรรม	190,678	194,439	184,500
การไฟฟ้า แก๊สและการประปา	8,129	7,732	7,832
การก่อสร้าง	9,116	10,597	11,969
การจัดการน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	1,992	2,284	2,723
การขายส่งการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์	44,584	48,983	54,219
โรงแรมและภัตตาคาร	3,445	3,975	4,324
การขนส่งสถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	5,965	6,841	7,989
ตัวกลางทางการเงิน	13,075	14,478	15,279
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	9,370	10,219	12,928
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ	6,635	6,196	6,708
รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ			
การศึกษา	9,609	9,989	11,207
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	5,105	5,431	5,757
การบริหารและบริการสนับสนุน	4,249	4,303	4,633
วิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจการทางวิชาการ	1,460	2,009	2,395
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	3,511	3,977	4,216
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	728	803	860
อื่นๆ	2,874	3,040	3,016
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	327,641	342,103	346,723
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ต่อคน (บาท)	230,217	236,343	235,596
ประชากร (1,000 คน)	1,423	1,447	1,472

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ (สบป.) National Accounts Office

ตาราง 1.9 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตามราคาคงที่ จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2557 – 2559

(หน่วย: ล้านบาท)

สาขาการผลิต	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559
ภาคเกษตร	3,220	3,056	2,705
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง	3,220	3,056	2,705
ภาคนอกเกษตร	240,860	248,018	252,379
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	68	96	81
อุตสาหกรรม	143,975	144,815	140,109
การไฟฟ้า แก๊สและการประปา	7,345	7,128	7,398
การก่อสร้าง	6,276	7,543	8,725
การจัดการน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	1,191	1,405	1,841
การขายส่งการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์	31,682	33,499	35,428
โรงแรมและภัตตาคาร	2,915	3,212	3,301
การขนส่งสถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	4,531	4,830	5,427
ตัวกลางทางการเงิน	7,832	8,738	9,117
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	9,187	9,944	12,678
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	4,149	3,725	3,880
การศึกษา	5,848	5,827	6,426
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	4,130	4,254	4,350
การบริหารและบริการสนับสนุน	3,068	3,141	3,383
วิชาชีพ วิทยาศาสตร์และกิจการทางวิชาการ	1,064	1,478	1,763
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	5,041	5,733	6,063
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	800	879	962
อื่นๆ	2,239	2,367	2,319
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ปริมาณลูกโซ่)	243,975	250,804	254,568

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ (สบป.) National Accounts Office

1.4.๒ อุตสาหกรรมการผลิต

ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม ณ 31 ธันวาคม 2560 จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับใบอนุญาตทั้งสิ้นจำนวน 3,862 แห่ง เงินลงทุน 553,113,962,091 บาท เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2559) มีจำนวนโรงงานได้รับอนุญาตประกอบกิจการเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 3.4 อำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มากที่สุดคือ อำเภอคลองหลวง 1,192 แห่ง (ร้อยละ 30.86) รองลงมาได้แก่อำเภอลำลูกกา 973 แห่ง (ร้อยละ 25.19) อำเภอเมืองปทุมธานี 487 แห่ง (ร้อยละ 12.61) อำเภอลาดหลุมแก้ว 470 แห่ง (ร้อยละ 12.17) อำเภอสามโคก 355 แห่ง (ร้อยละ 9.19) อำเภอธัญบุรี 293 แห่ง (ร้อยละ 7.59) และอำเภอหนองเสือ 92 แห่ง (ร้อยละ 2.38)

มีการจัดพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมในลักษณะเขตประกอบการอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม มินิแฟคตอรีแลนด์ รวม 14 แห่ง ได้แก่

- 1) เขตประกอบการอุตสาหกรรมของบริษัท ไทยซูซูกิมอเตอร์ จำกัด ตั้งอยู่อำเภอธัญบุรี
- 2) บริษัท นวนคร จำกัด ตั้งอยู่อำเภอคลองหลวง ที่ประมาณ 6,495 ไร่ มีโรงงาน 181 โรงงาน
- 3) บริษัท สวนอุตสาหกรรมบางกะดี จำกัด ตั้งอยู่อำเภอเมืองปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ 1,222 ไร่ มีโรงงาน 34 โรงงาน

4) มินิแฟคตอรีแลนด์ ดังนี้

- อำเภอคลองหลวง ได้แก่ บิ๊กแลนด์, ริงสิต พรอสเพอร์ เอสเตท, เอ็มเอ็มซี มินิแฟคทอรี (นิวไท)
- อำเภอลำลูกกา ได้แก่ แจนเซน มินิแฟคตอรี, อรดา, บิ๊กลีโอทแฟคตอรี, บิ๊กเกอร์แลนด์
- อำเภอลาดหลุมแก้ว ได้แก่ แฟคคอม, แฟคเฮ้าส์, เคที แฟคทอรี พาร์ค
- อำเภอหนองเสือ ได้แก่ ศรีปทุมมินิแฟคตอรี

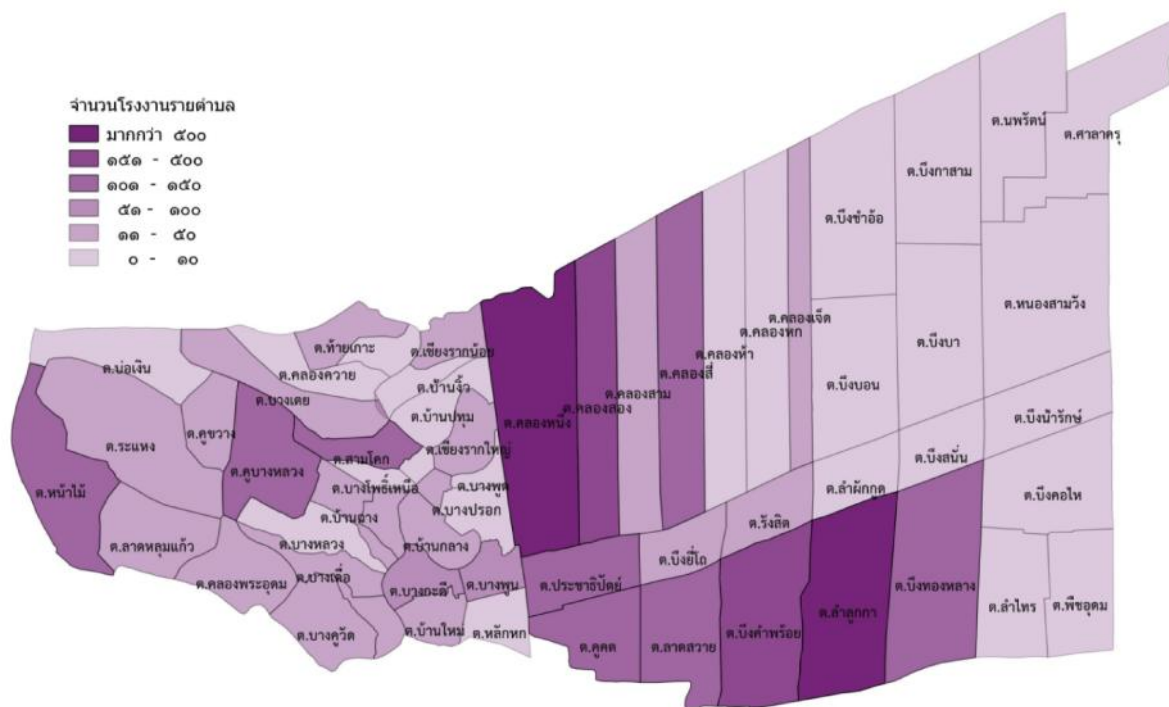
อุตสาหกรรมที่มีการประกอบกิจการมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ 555 โรงงาน รองลงมา คือ อุตสาหกรรมอื่นๆ 507 โรงงาน อุตสาหกรรมอาหาร 370 โรงงาน อุตสาหกรรมขนส่ง 327 โรงงาน และอุตสาหกรรมพลาสติก 317 โรงงาน

ตาราง 1.10 สถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2559

อำเภอ	สถานประกอบการ อุตสาหกรรม	เงินทุน (บาท)	คนงาน (คน)		
			รวม	ชาย	หญิง
รวมยอด	3,757		281,809		
เมืองปทุมธานี	481		53,606	26,653	26,953
คลองหลวง	1,168		119,350	54,868	64,482
ธัญบุรี	290	24,074,636,306	22,098	10,393	11,705
หนองเสือ	90	2,944,715,043	3,112	1,992	1,120
ลาดหลุมแก้ว	451	40,591,348,816	28,304	14,458	13,846
ลำลูกกา	935	40,224,498,360	43,978	23,956	20,022
สามโคก	342	24,041,308,311	11,361	7,171	4,190

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี

รูปที่ 1.3 แผนที่แสดงความหนาแน่นของโรงงานอุตสาหกรรมรายอำเภอ

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ตาราง 1.11 สถานประกอบการอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พ.ศ. 2557 - 2560

ประเภทอุตสาหกรรม	2557	255๘	2559	2560
รวม	3,532	๓,๖๓๒	3,757	3,862
การเกษตร	83	8๒	84	86
อาหาร	285	๓๑๖	348	370
เครื่องดื่ม	30	3๕	37	40
สิ่งทอ	71	๖๙	68	68
เครื่องแต่งกาย	29	2๕	23	22
เครื่องหนัง	33	3๑	32	32
ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	191	1๗๘	178	176
เฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	128	12๔	124	124
กระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	96	9๗	98	124
สิ่งพิมพ์	60	๕๗	61	61
เคมี	222	2๕๘	267	279
ปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	24	2๘	27	26

ยาง	39	3๓	36	37
พลาสติก	297	๓๐๐	310	317
อโลหะ	215	2๔๒	249	249
โลหะ	33	3๔	36	36
ผลิตภัณฑ์โลหะ	526	5๓๕	539	555
เครื่องจักรกล	254	2๔๙	251	252
ไฟฟ้า	212	2๐2	199	199
ขนส่ง	300	30๗	320	327
อื่น ๆ	404	4๓๐	470	507

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี

การลงทุน ปี 2560 มีจำนวนโรงงานได้รับอนุญาตประกอบกิจการ ลดลงจากปี พ.ศ.2559 คิดเป็นร้อยละ 25.75 , ปี พ.ศ.2560 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมได้รับอนุญาตขยายโรงงาน ลดลงจากปี พ.ศ.2559 คิดเป็นร้อยละ 29.11 ประเภทอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการและขยายมากที่สุด ปี พ.ศ.2560 คือ อุตสาหกรรมการเกษตร อาหารและเครื่องดื่ม รองลงมาคืออุตสาหกรรมประเภทโลหะ เครื่องจักรกล ยานยนต์และขนส่ง และปี 2560 มีการเลิกกิจการลดลงจากปี 2559 คิดเป็นร้อยละ 16.52 เนื่องมาจากการจำหน่ายทะเบียนเนื่องจากการขาดการต่ออายุใบอนุญาต การจำหน่ายทะเบียนเนื่องจากการไม่แจ้งประกอบกิจการ การย้ายฐานการผลิตไปที่อื่น และการขาดทุนจากการประกอบกิจการเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ

ตาราง 1.12 สถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน พ.ศ. 2552 - 2560

ปี พ.ศ.	จำนวนโรงงาน	เงินลงทุน(บาท)	จำนวนคนงาน(คน)
2552	2,855	352,091,439,307	275,905
2553	2,970	363,963,612,457	274,456
2554	3,104	379,951,478,172	286,006
2555	3,222	376,147,015,725	280,339
2556	3,298	403,408,615,053	282,180
2557	3,532	467,652,758,677	285,715
2558	3,646	517,347,467,457	268,564
2559	3,757	525,084,027,041	281,809
2560	3,862	553,113,962,091	291,684

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี

1.4.3 ด้านการค้า

จังหวัดปทุมธานี เป็นที่ตั้งของศูนย์การค้าส่งสินค้าทางการเกษตรประเภทพืชผัก และผลไม้ขนาดใหญ่ของประเทศได้แก่ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดผลไม้เกรตคัตพิเศษที่ตลาดไอยรา และยังเป็นที่ตั้งของศูนย์การค้าขนาดใหญ่ได้แก่ พิวเจอร์พาร์ค รังสิต ศูนย์สินค้าไอทีขนาดใหญ่ที่ เซียร์ รังสิต ตลอดจนห้างค้าปลีกสมัยใหม่ขนาดใหญ่เป็นจำนวนมากเนื่องจากทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร และมีการขยายตัวของชุมชนที่อยู่อาศัยเป็นจำนวนมากในช่วงเวลาที่ผ่านมา การค้าส่งและค้าปลีกเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนในจังหวัดปทุมธานีเป็นจำนวนมาก โดยมีผู้ทำงานอยู่ในภาคนี้ประมาณ ๑๖ 9,024 คน หรือร้อยละ ๑๘.2 ของผู้มีงานทำ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับจังหวัดเป็นอันดับสองรองจากภาคอุตสาหกรรมการผลิต ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2558 มีมูลค่า 49,919 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑4.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) และมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 3.2 ในปี ๒๕๕6 เป็นร้อยละ 5.6 ในปี ๒๕๕7

ตาราง 1.13 มูลค่าเพิ่ม และอัตราการขยายตัวของสาขาการค้าส่งค้าปลีก พ.ศ. 2556 - 2558

รายการ	2556	2557	2558
มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	42,170	45,296	49,919
สัดส่วนเมื่อเทียบผลิตภัณฑ์จังหวัด (ร้อยละ)	13.6	14.1	14.6
มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ ปี 2545 (ล้านบาท)	31,510	32,514	34,334
อัตราการขยายตัว	5.0	3.2	5.6

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ณ สิ้นปี พ.ศ. 2559 มีนิติบุคคลจดทะเบียนเพื่อดำเนินธุรกิจและคงอยู่ทั้งสิ้น 25,301 ราย จำแนกเป็นบริษัทจำกัด 18,784 ราย ห้างหุ้นส่วนจำกัด 6,457 ราย ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 16 ราย และมีบริษัทจำกัด (มหาชน) 44 ราย โดยอำเภอลำลูกกามีจำนวนนิติบุคคลมากที่สุด 7,783 แห่ง รองลงมาคืออำเภอคลองหลวง 6,869 แห่ง อำเภอธัญบุรี 4,260 แห่ง อำเภอเมืองปทุมธานี 4,216 แห่ง อำเภอสามโคก 934 แห่ง อำเภอลาดหลุมแก้ว 970 แห่ง และอำเภอหนองเสือ 269 แห่ง

ตาราง 1.14 จำนวนผู้จดทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2557 - 2559

อำเภอ	บริษัทจำกัด			ห้างหุ้นส่วนจำกัด			ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล			บริษัทมหาชนจำกัด		
	2557	2558	2559	2557	2558	2559	2557	2558	2559	2557	2558	2559
รวมยอด	18,382	17,476	18,784	7,674	6,714	6,457	21	14	16	37	37	44
เมืองปทุมธานี	3,154	2,988	3,218	1,111	999	983	6	4	4	11	11	11
คลองหลวง	4,983	4,731	5,036	2,283	1,977	1,817	4	4	5	11	11	11
ธัญบุรี	3,063	2,862	3,044	1,432	1,256	1,207	4	3	4	-	-	5
หนองเสือ	176	166	185	107	84	84	-	-	-	-	-	-
ลาดหลุมแก้ว	594	597	657	364	294	312	1	-	-	1	1	1
ลำลูกกา	5,755	5,488	5,949	2,112	1,855	1,815	6	3	3	14	14	16
สามโคก	657	644	695	265	249	239	-	-	-	-	-	-

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดปทุมธานี

1.4.4 ด้านการเกษตร

ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 จังหวัดปทุมธานีมีพื้นที่ทั้งหมด 955,535 ไร่ มีเกษตรกรทั้งหมด 23,345 ครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตรของ จังหวัดทั้งหมด 343,601 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36 ของพื้นที่ทั้งหมด และลดลงจากพื้นที่ทำการเกษตรในปี 2559 ที่มีพื้นที่ 399,791 ไร่ 24,089 ครัวเรือน กลุ่มพืชที่มีพื้นที่มากอยู่ในกลุ่ม นาข้าว ไม้ผล และพืชผัก โดยอำเภอที่มีพื้นที่การเกษตรมากที่สุด คือ อำเภอหนองเสือ อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอลำลูกกา ตามลำดับ

จังหวัดปทุมธานีถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรโดยส่วนใหญ่ด้วยการเช่า กล่าวคือเป็นพื้นที่ดินเช่า 280,181.75 ไร่ (ร้อยละ 64.79) และเป็นที่ดินของตนเอง 152,296.25 ไร่ (ร้อยละ 35.21) ทั้งนี้ การเช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตรของจังหวัดปทุมธานีจะมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ จากที่มีจำนวน 324,630 ไร่ (ร้อยละ 65.50) ในปีการเพาะปลูก 2555/56 ลดลงจำนวนเป็น 287,385 ไร่ (ร้อยละ 65.83) ในปีการเพาะปลูก 2556/57 ซึ่งตรงข้ามกับการถือครองที่ทำการเกษตรซึ่งเป็นของตนเองก็ลดลง จากจำนวน 171,022 ไร่ (ร้อยละ 34.50) ในปีการเพาะปลูก 2555/56 ลดลงเหลือ 149,168 ไร่ (ร้อยละ 34.17) ในปีการเพาะปลูก 2556/57 และเพิ่มขึ้น 152,296.25 ไร่ (ร้อยละ 35.61) ในปีเพาะปลูก 2558/59

ตาราง 1.15 พื้นที่ถือครองทางการเกษตรจำแนกตามลักษณะการถือครองและชนิดของพืชปีการเพาะปลูก 2555/56-59

หน่วย : ไร่

รายการ	2555/56	2556/57	2558/59
ที่ถือครองทำการเกษตรรวม	495,652.00	436,553.00	432,478.00
ของตนเอง	171,022.00	149,168.00	152,296.25
เช่า	324,630.00	287,385.00	280,181.75
จำแนกตามชนิดของพืช			
ทำนา	343,998.75	327,731.50	317,460
ไม้ผล- ไม้ยืนต้น	39,893.75	45,579.25	44,771
พืชผัก	35,957.50	43,138.75	35,966
ไม้ดอก ไม้ประดับ	5,816.50	6,305.75	4,125
พืชไร่	4,214.50	2,385.75	2,366
พืชสมุนไพร	550.50	10.50	13
เห็ด	60.75	72.00	63
พืชพลังงาน	11,988.50	11,329.50	-
พืชอื่น ๆ	-	-	-

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี

พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดปทุมธานีในปี 2560 ได้แก่ กล้วยหอม ข้าว กล้วยน้ำว่า และ หนุ่ยปูลานาม พื้นที่ปลูกข้าวนาปี (1 เม.ย.- 31 ต.ค.): 311,184 ไร่ เกษตรกร 11,602 ครัวเรือน ผลผลิตเฉลี่ย 719 กิโลกรัมต่อไร่ โดยอำเภอที่มีเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น คือ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอธัญบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอหนองเสือ เนื่องจากปริมาณน้ำมีเพียงพอจึงมีการทำนาปีต่อเนื่อง ส่วนลำลูกกา เนื้อที่เพาะปลูกลดลงมีการปรับเปลี่ยนไปเป็นที่อยู่อาศัย และเขตอุตสาหกรรม และอำเภอสามโคก พื้นที่บางส่วนอยู่ติดแม่น้ำเกษตรกรจะเว้นช่วงนาปีไปปลูกฤดูนาปรัง และอำเภอที่ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นเนื่องจากปริมาณน้ำมีเพียงพอ คือ อำเภอลำลูกกา และอำเภอลาดหลุมแก้ว โดยอำเภอที่ปลูกข้าวมากที่สุด คือ อำเภอลำลูกกา อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอหนองเสือ ตามลำดับ ส่วนพืชเศรษฐกิจอื่นๆ ปลูกมากในอำเภอหนองเสือ

ตาราง 1.16 เนื้อที่เพาะปลูกและจำนวนครัวเรือนที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ จำแนกตามชนิดของพืชปีการเพาะปลูก 2560/61

ชนิดของพืช	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนครัวเรือน
------------	------------------------	----------------

ข้าว	311,184	11,602
กล้วยหอม	11,243	704
กล้วยน้ำว้า	7,256	2,000
หญ้าปูลานาม	27,429	233
ถั่วฝักยาว	3,722	321
ปาล์มน้ำมัน	6,546	273
ยางพารา	411	18
ข้าวโพดหวาน	3,849	334

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี

การประมง

จังหวัดปทุมธานีมีเกษตรกรที่ทำการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งสิ้น 2,632 ครัวเรือน จำนวนบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งสิ้น 12,396 บ่อ เนื้อที่ 24,492 ไร่ จำนวนเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า 86 ครัวเรือน (ร้อยละ 3.4) เนื่องจากภาวะภัยแล้ง(ขาดน้ำ)ดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา และจำนวนบ่อเพิ่มขึ้น 1,630 บ่อ (ร้อยละ 5.1) เนื่องจากเกษตรกรเปลี่ยนจากการเลี้ยงแบบบ่อใหญ่มาเป็นบ่อเล็ก และเนื้อที่เพิ่มขึ้น 11,848 ไร่ (ร้อยละ 93.7) สัตว์น้ำที่จับได้ในปี 2559 มีจำนวน 44,293,000 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 23,935,000 กิโลกรัม (ร้อยละ 117.6) จากที่เคยลดลงเมื่อปี 2558 จำนวน 854,000 กิโลกรัม (ร้อยละ 4.0.0) มูลค่าผลผลิตสัตว์น้ำทั้งสิ้น 1,386.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 45.1 ล้านบาท (ร้อยละ 48.2) โดยปีก่อนหน้านั้นมีมูลค่า 953.6 ล้านบาท ลดลงจากปี 2557 จำนวน 13.7 ล้านบาท (ร้อยละ 1.4)

ตาราง 1.17 ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ ปี พ.ศ 2557 - 2559

ปี พ.ศ.	ครัวเรือน	จำนวนบ่อ	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาณการจับสัตว์น้ำจืด (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
2557	6,493	3,419	11,964	21,212,000	967,276,320
2558	2,546	10,766	12,644	20,358,000	953,566,000
2559	2,632	12,396	24,492	44,293,000	1,386,734,000

ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดปทุมธานี

การปศุสัตว์

จังหวัดปทุมธานี มีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงปศุสัตว์และจำนวนปศุสัตว์ไม่มากนักเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ เนื่องจากลักษณะของพื้นที่ไม่เหมาะสมที่ในการทำฟาร์มปศุสัตว์ จากข้อมูลของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปทุมธานี มีจำนวนปศุสัตว์ซึ่งประกอบด้วย โคจำนวน 7,276 ตัว กระบือจำนวน 1,048 ตัว สุกรจำนวน 8,383 ตัว แพะจำนวน 2,023 ไก่ 371,982 ตัว และเป็ดจำนวน 275,624 ตัว

ตาราง 1.18 จำนวนปศุสัตว์จำแนกเป็นรายอำเภอ ปี พ.ศ. 2559

อำเภอ	โค	กระบือ	สุกร	แพะ	ไก่	เป็ด
ปทุมธานี	7,276	1,048	8,383	2,023	371,982	275,624
เมืองปทุมธานี	735	82	295	125	9,650	5,571
คลองหลวง	1,500	595	6,800	130	69,100	108,500
ธัญบุรี	547	19	80	261	17,455	823
หนองเสือ	1,395	210	435	680	135,900	50,270
ลาดหลุมแก้ว	758	53	215	460	55,200	50,000
ลำลูกกา	320	30	296	220	14,306	15,675
สามโคก	2,021	59	262	147	70,371	44,785

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปทุมธานี

1.4.5 ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดปทุมธานีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็น การท่องเที่ยวแบบเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระ เกียรติและหออัครศิลป์ สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม รวมถึงศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษารังสิต สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ยังมีสนามกอล์ฟจำนวน 13 แห่ง และมีแหล่งที่เป็นศูนย์ประชุมระดับ นานาชาติหลายแห่งพร้อมที่จะจัดสัมมนาและศึกษาดูงาน

จังหวัดปทุมธานียังมีจุดเด่นในเรื่องอาหารการกินรวมถึงธรรมชาติและชุมชนริมน้ำ วิถีชีวิต วัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายมอญที่น่าสนใจ รวมทั้งยังรักษาเอกลักษณ์การเป็นเมืองการเกษตรควบคู่กับความ เจริญทางด้านอุตสาหกรรมและการบริการไว้ได้ จังหวัดปทุมธานี มีความหลากหลายทั้งทางด้านประเพณีที่เป็น เอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวภายในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และ ๒ ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นวัดต่างๆ มากมาย เช่น วัดหงส์ปทุมมาวาส วัดศาลเจ้า วัดไผ่ล้อม ฯลฯ ซึ่งมื ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี

สำหรับภาพลักษณ์ซึ่งเป็นที่รู้จักของจังหวัดปทุมธานีนอกจากดอกบัวแล้วคือ “ตุ่มสามโคก” ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญของสามโคก นอกจากนี้ จังหวัดปทุมธานีมีสินค้า OTOP ที่ สำคัญ เช่น เครื่องปั้นดินเผาเบญจศิริ ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย-ญี่ปุ่น น้ำมันงา เปลือกไขวิจิตร กระเป่า รองเท้าหนัง หมูทุบ และน้ำพริกคลองรังสิต

ปี พ.ศ. 2559 จังหวัดปทุมธานีมีผู้มาเยี่ยมเยือน จำนวน 1,896,549 คน เป็นชาวไทย จำนวน 1,346,680 คน เป็นชาวต่างประเทศจำนวน 549,869 เป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 640,185 คน นัก ทักณาจรจำนวน 1,256,364 คน มีเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวประมาณ 2.19 วัน สร้างรายได้จากการ ท่องเที่ยวจำนวน 2,876.04 ล้านบาท โดยมีห้องพักจำนวน 2,625 ห้อง

ตาราง 1.19 จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน ห้องพัก และระยะเวลาการพำนักเฉลี่ย จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2555 - 2559

รายการ	2556	2557	2558	2559	การเปลี่ยนแปลง (%)		
					2557	2558	2559
จำนวนห้องพัก (ห้อง)	2,468	2,468	2,625	2,625	-	6.36	0.00
จำนวนผู้เยี่ยมชม	1,553,170	1,613,073	1,815,389	1,896,549	3.86	12.54	4.47
ชาวไทย	1,062,015	1,117,845	1,277,729	1,346,680	5.26	14.30	5.40
ชาวต่างประเทศ	491,155	495,228	537,660	549,869	0.83	8.57	2.27
จำนวนนักท่องเที่ยว	545,713	566,892	623,438	640,185	3.88	9.97	2.69
ชาวไทย	372,372	391,062	435,392	450,193	5.02	11.34	3.40
ชาวต่างประเทศ	173,341	175,830	188,046	189,992	1.44	6.95	1.03
จำนวนนักท่องเที่ยว	1,007,457	1,046,181	1,191,951	1,256,364	3.84	13.93	5.40
ชาวไทย	689,643	726,783	842,337	896,487	5.39	15.90	6.43
ชาวต่างประเทศ	317,814	319,398	349,614	359,877	0.50	9.46	2.94
ระยะเวลาพักเฉลี่ยของ	2.36	2.26	2.22	2.19	-4.24	-1.77	-1.35
ชาวไทย	2.20	2.09	2.00	1.97	-5.00	-4.31	-1.50
ชาวต่างประเทศ	2.69	2.65	2.73	2.69	-1.49	3.02	-1.47

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว

ตาราง 1.20 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. 2555 - 2558

รายการ	2556	2557	2558	2559	การเปลี่ยนแปลง (%)		
					2557	2558	2559
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)							
ผู้เยี่ยมชม	959.27	997.28	1,052.63	1,083.53	3.96	5.55	2.98
ชาวไทย	889.17	921.16	968.44	998.49	3.60	5.13	3.05
ชาวต่างประเทศ		1,136.32	1,200.49	1,235.25	3.85	5.65	2.87
นักท่องเที่ยว		1,211.56	1,260.53	1,295.24	3.43	4.04	2.73
ชาวไทย		1,150.82	1,207.19	1,250.05	4.35	4.90	3.55
ชาวต่างประเทศ		1,332.61	1,390.89	1,429.77	3.15	4.37	2.81
นักท่องเที่ยว	688.58	719.71	780.13	807.96	4.52	8.40	3.57
ชาวไทย	635.40	662.91	721.63	749.65	4.33	8.86	3.93
ชาวต่างประเทศ	803.99	848.97	921.07	953.18	5.59	8.49	3.47
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)							
ผู้เยี่ยมชม		2,323.12	2,711.66	2,876.04	5.62	16.72	6.06
ชาวไทย		1,422.37	1,659.06	1,780.7	6.02	16.64	7.35
ชาวต่างประเทศ	857.92	900.75	1,052.60	1,095.4	4.99	16.86	4.03

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว

1.4.6 การลงทุนภาคเอกชน

ในปี พ.ศ. 2559 การลงทุนภาคเอกชนในจังหวัดขยายตัวเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2558 พิจารณาจากการลงทุนด้านการก่อสร้าง คือ พื้นที่ขออนุญาตในจังหวัดปทุมธานีซึ่งบังคับใช้ พรบ. ควบคุมอาคารทั้งจังหวัด ลดลง ร้อยละ 4.0 ซึ่งต่างจากในปีที่ผ่านมาที่ขยายตัวที่ร้อยละ 1.4 ถ้าพิจารณาชนิดของอาคารที่ขออนุญาตจะพบว่าการลดลงของพื้นที่การขออนุญาตในหลายประเภท โดยเฉพาะประเภทเพื่อการศึกษาลดลงถึงร้อยละ 99.9 โดยพื้นที่การก่อสร้างโดยรวมลดลงน้อยเนื่องจากการขออนุญาตอาคารเพื่อการบันเทิง โรงแรม เพื่ออยู่อาศัย เพื่อบำบัดน้ำเสีย และเพื่อประโยชน์อื่นๆ เพิ่มขึ้น

ตาราง 1.21 พื้นที่ก่อสร้างอาคารโรงเรียน จำแนกตามชนิดของอาคาร พ.ศ. 2557 - 2559

ชนิดของอาคาร	จำนวนหลัง			พื้นที่ก่อสร้าง (ตร.ม.)		
	2557	255๘	2559	2557	255๘	2559
ยอดรวม	12,081	1๐,895	14,678	3,207,912	3,251,657	3,120,388
เพื่ออยู่อาศัย	10,386	๙,๓๘๑	13,322	1,700,693	1,๔๗๒,๗๖๕	2,062,541
เพื่อการพาณิชย์ (ตึกแถว/อาคาร/ภัตตาคาร)	1,010	๙๘๙	810	364,634	๘๑๔,๒๗๙	373,236
อาคารสำนักงาน	24	-	32	36,073	-	59,402
โรงแรม	4	4	41	3,546	๔,๒๓๑	10,212
เพื่อการอุตสาหกรรมและโรงงาน	497	๓๑๗	339	972,982	๗๑๗,๓๗๙	414,781
เพื่อการบำบัดน้ำเสีย,ของเสีย	8	๙	14	3,615	๑๑,๘๗๓	13,569
โรงไฟฟ้า/อาคารระบบพลังงานแสงอาทิตย์	5	-	7	1,574	-	28,652
อาคารระบบประปาและโรงกรองน้ำ	1	-	-	594	-	-
เพื่อการศึกษา	8	๙	7	23,772	๔๙,๕๕๐	24,977
เพื่อการเกษตร	4	๑๑	2	1,391	๕,๕๐๖	3,347
เพื่อการบันเทิง	-	๑	1	-	๕๕๖	1,398
เพื่อประโยชน์อื่นๆ	134	๑๕๐	102	99,038	๗๘,๐๒๙	87,614

ที่มา: รายงานการประมวลข้อมูลพื้นที่การก่อสร้าง สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากสถิติการจดทะเบียนรถยนต์ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 ในปี 2558 จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนรถจดทะเบียนทั้งสิ้น 116,428 คัน เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 1,005 คัน (ร้อยละ 0.9) จากที่เคยเพิ่มขึ้นในปี 2556 จำนวน 4,445 คัน (ร้อยละ 4.0) แต่หากพิจารณาจากรถใหม่ที่จดทะเบียนจะพบว่ารถใหม่ที่จดทะเบียนปี 2558 จำนวน 4,498 คัน เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 2,016 คัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.2) จากที่เคยลดลงในปี 2557 จำนวน 511 คัน (ลดลงร้อยละ 17.1) การเพิ่มขึ้นของการจดทะเบียนรถใหม่ดังกล่าวเป็นการเพิ่มขึ้นของรถเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลมีอัตราการเพิ่มขึ้นมากที่สุดร้อยละ 147.3 (1,581 คัน) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน มีอัตราการเพิ่มขึ้น ร้อยละ 156.7 (47 คัน) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน มีการจดทะเบียนรถใหม่ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา (794 คัน) ส่วนที่น่าสนใจคือมีผู้จดทะเบียนรถจักรยานยนต์รับจ้าง และรถบรรทุกส่วนบุคคล เพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 174.0 และ 44.2 ตามลำดับ และมีข้อสังเกตว่า ประชาชนในจังหวัดปทุมธานีที่ซื้อรถใหม่มักจะนิยมนำรถไปจดทะเบียนกับนายทะเบียนขนส่งกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งเป็นผลให้ข้อมูลจำนวนรถที่จดทะเบียนในจังหวัดต่ำกว่าจำนวนรถที่มีอยู่จริง

ตาราง 1.22 จำนวนรถจดทะเบียน และรถจดทะเบียนใหม่ ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 จำแนกตามประเภท พ.ศ. 2557 - 2559

ประเภทรถ	2557	2558	2559
รวมยอดจดทะเบียนทั้งสิ้น	115,423	116,428	129,224
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน	25,657	25,657	27,824
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน	3,939	3,939	3,793
รถบรรทุกส่วนบุคคล	28,503	28,503	29,727
รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล	-	3	3
รถจักรยานยนต์	50,917	50,917	56,000

รถแทรกเตอร์	242	242	282
รถบดถนน	54	54	54
รถใช้งานเกษตรกรรม	7	7	7
รถพ่วง	6	6	8,938
รถจักรยายนต์สาธารณะ	6,098	6,098	35
จดทะเบียนใหม่	2,482	4,498	2,561
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน	788	794	528
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน	30	77	101
รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล	471	679	552
รถจักรยายนต์ส่วนบุคคล	1,073	2,654	1,142
รถแทรกเตอร์	21	23	38
รถบดถนน	3	1	-
รถใช้งานเกษตรกรรม	-	-	-
รถพ่วง	-	7	199
รถจักรยายนต์สาธารณะ	96	263	1

ที่มา: กรมการขนส่งทางบก

จำนวนการจดทะเบียนรถยนต์ตามพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นรถในเชิงพาณิชย์ ในปี 2559 จังหวัดปทุมธานีมียอดจำนวนจดทะเบียนทั้งสิ้น 20,758 คัน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 1,002 คัน (ร้อยละ 5.1) จากที่เคยเพิ่มขึ้นในปี 2558 จำนวน 981 คัน (ร้อยละ 5.2) ในจำนวนนี้เป็นรถใหม่ที่จดทะเบียนปี 2559 จำนวน 1,012 คัน ลดลงจากที่เคยจดทะเบียนในปี 2558 จำนวน 1 คัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1) จากที่เคยเพิ่มขึ้นในปี 2558 จำนวน 3 คัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3) การเพิ่มขึ้นของการจดทะเบียนรถใหม่ดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของโดยสารจำนวน 25 คัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.0) จากข้อมูลข้างต้นทำให้มองเห็นว่าผู้ประกอบการและประชาชน อาจจะไม่ยังขาดความมั่นใจในการลงทุนของตนเองในช่วงเวลาที่ผ่านมา

ตาราง 1.23 จำนวนรถจดทะเบียน และรถจดทะเบียนใหม่ ตามพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 จำแนกตามประเภทรถ พ.ศ. 2556 - 2558

ประเภทรถ	2557	2558	2559
รวมยอดจดทะเบียนทั้งสิ้น	18,775	19,756	20,758
รถโดยสาร	2,132	2,242	2,500
ประจำทาง	946	935	,1,139
ไม่ประจำทาง	951	1,067	1,130
ส่วนบุคคล	235	240	231
รถบรรทุก	16,643	17,514	18,258
ไม่ประจำทาง	4,967	5,580	6,099
ส่วนบุคคล	11,676	11,934	12,159
จดทะเบียนใหม่	1,010	1,013	1,012

รถโดยสาร	27	37	62
ประจำทาง	13	21	25
ไม่ประจำทาง	8	8	36
ส่วนบุคคล	6	8	1
รถบรรทุก	983	976	950
ไม่ประจำทาง	374	508	501
ส่วนบุคคล	609	468	449

ที่มา: กรมการขนส่งทางบก

1.4.7 เศรษฐกิจชุมชน

จังหวัดปทุมธานี ได้สนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนโดยการส่งเสริมการตลาดใหม่ ๆ และการจับคู่เจรจาธุรกิจของกลุ่มผู้ผลิตที่เป็นวิสาหกิจชุมชน ในปี 2558 มียอดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ทั้งสิ้น 633.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 จากปีก่อนหน้า (ปี 2557 มีมูลค่า 603.6 ล้านบาท) การเพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนดังกล่าวมีมาอย่างต่อเนื่องระหว่างปี 2556-2558 มีการขยายตัวของมูลค่ายอดการจำหน่ายเฉลี่ยร้อยละ 23.2 ต่อปี

ตาราง 1.24 มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนจำแนกตามประเภท พ.ศ.2557 - 2559

ประเภทสินค้า	2557	2558	2559
รวม	603,631,236	633,641,587	712,891,656
อาหาร	167,557,155	112,888,813	121,750,820
เครื่องดื่ม	57,822,160	91,291,513	77,033,580
ผ้าและเครื่องแต่งกาย	78,255,660	54,916,841	84,761,968
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	150,635,163	145,206,614	162,710,285
สมุนไพรอาหารที่ไม่ใช่	149,361,098	229,337,806	266,635,003

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปทุมธานี

1.4.8 การเงินและการคลัง

การจัดเก็บรายได้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บรายได้หลักของภาครัฐได้แก่กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้ทั้งสิ้น 30,068.5 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2558 จำนวน 3,457.41 ล้านบาท (ร้อยละ 10.3) ก่อนหน้านี้คือปีงบประมาณ 2558 จัดเก็บรายได้ลดลงจำนวน 5,012.7 ล้านบาท (ร้อยละ 13.0) มูลค่าภาษีที่ลดลงเป็นอันดับแรกคือภาษีมูลค่าเพิ่ม (ร้อยละ 35.67) จัดเก็บได้ลดลง 2,077.98 ล้านบาท (ร้อยละ 16.23) รองลงมาคือภาษีเงินได้นิติบุคคลที่เป็นสัดส่วนร้อยละ 45.66 ของภาษีทั้งหมด จัดเก็บได้ลดลง 1,305.49 ล้านบาท (ร้อยละ 8.68) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจัดเก็บรายได้ลดลง 56.86 ล้านบาท (ร้อยละ 10.31) ภาษีธุรกิจเฉพาะจัดเก็บรายได้ลดลง 18.40 ล้านบาท (ร้อยละ 17.30) อากรแสตมป์จัดเก็บรายได้ลดลง 2.47 ล้านบาท (ร้อยละ 2.88) ส่วนภาษีที่จัดเก็บรายได้เพิ่มมากที่สุดคือรายได้อื่น ๆ เพิ่มขึ้น 4.6 ล้านบาท (ร้อยละ 39.3)

ตาราง 1.25 รายได้จากการจัดเก็บเงินภาษีของกรมสรรพากร จำแนกตามประเภทภาษี ปีงบประมาณ 2557 - ๒๕๕9

(ล้านบาท)

ประเภทภาษี	2557	255๘	2559
รวมทุกประเภทภาษีอากร	38,538.659	3๓,๕๒๕.๙๑๔	30,068.5
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	2,552.000	๕,๔๘๕.๖๑๙	5428.756
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	33,100.424	๑๕,๐๓๓.๙๘๖	13728.494
ภาษีการค้า	5,279.745	๐๒.๖	-
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	14,307.008	1๒,๘๐๓.๖๔๓	10725.659
ภาษีธุรกิจเฉพาะ	105.911	10๖.๓๐๘	87.909
อากรแสตมป์	176.340	๘๕.๗๑	83.239
รายได้อื่น ๆ	2,552.000	๑๐.๓๘๘	14.443

ที่มา: สำนักงานสรรพากรพื้นที่จังหวัดปทุมธานี 1,2

ในส่วนของภาษีสรรพสามิตจัดเก็บได้ทั้งสิ้น 31,427.99 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนหน้าจำนวน 524.61 ล้านบาท (ร้อยละ 1.64) โดยรายได้เบ็ดเตล็ดมีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 3.18 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 6.28 ล้านบาท (ร้อยละ 99.8) ภาษिरถยนต์มีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0.00 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 5.81 ล้านบาท (ร้อยละ 97.97) ภาษिरถจักรยานยนต์มีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0.04 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 6.19 ล้านบาท (ร้อยละ 31.04) ภาษิลิขิตภัณฑ์เครื่องหอมมีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0.01 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 0.55 ล้านบาท (ร้อยละ 8.13) ภาษียาสูบมีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0.00 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 0.04 ล้านบาท (ร้อยละ 5.06) ภาษีเบียร์มีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 46.80 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 756 ล้านบาท (ร้อยละ 4.88) ภาษีเครื่องดื่มมีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 14.24 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 6.72 ล้านบาท (ร้อยละ 254) ภาษีแบตเตอรี่ มีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0.03 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 1.12 ล้านบาท (ร้อยละ 1.12) ส่วนภาษีสรรพสามิตที่เก็บภาษีได้เพิ่มขึ้นได้แก่ ภาษีในตลับและดิสโก้เชคมีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0.00 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 0.36 ล้านบาท (ร้อยละ 69.23) ภาษีสถานอาบน้ำหรือ อบตัวและนวดตัวมีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0.00 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 0.10 ล้านบาท (ร้อยละ 62.50) ภาษีพรมและสิ่งปูพื้นอื่น ๆ มีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0.07 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 15.82 ล้านบาท (ร้อยละ 35.37) ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์มีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 2.57 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 86.42 ล้านบาท (ร้อยละ 11.94) ภาษิสุรามีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 35.85 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 263.65 ล้านบาท (ร้อยละ 2.39) ภาษีสถานบริการ – สนามกอล์ฟ มีสัดส่วนโครงสร้างภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0.23 เก็บภาษีได้ลดลงจำนวน 0.80 ล้านบาท (ร้อยละ 1.13)

ตาราง 1.26 รายได้จากการจัดเก็บเงินภาษีของกรมสรรพสามิต จำแนกตามประเภทภาษี ปีงบประมาณ ๒๕๕7 - 2559

(ล้านบาท)

ประเภทภาษี	2557	255๘	2559
รวมยอด	30,967.38	3๑,๙๕๒.๖๐	31,427.99
ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์	49.07	๗๒๓.๗๓	810.15
ภาษียาสูบ	0.03	0.๗๙	0.75
ภาษีสุรา	11,214.17	11,๐๐๔.๖๙	11,268.34
ภาษีเบียร์	14,928.98	1๕,๔๘๔.๖๙	14,728.04
ภาษีรถยนต์	10.28	๕.๙๓	0.12
ภาษีเครื่องตี	4,604.08	4,๕๙๔.๑๘	4,477.46
ภาษีรถจักรยานยนต์	40.46	๑๙.๙๔	13.75
ภาษีแบตเตอรี่	13.08	1๒.๔๘	12.34
ภาษีสถานบริการ - สนามม้า	-	-	-
ภาษีสถานบริการ - สนามกอล์ฟ	69.61	๗๐.๖๘	71.48
ภาษีผลิตภัณฑ์เครื่องหอม	8.95	๖.๗๖	6.21
ภาษีแก้วและเครื่องแก้ว	-	-	-
ภาษีพรมและสิ่งปูพื้นอื่นๆ	12.94	1๖.๔๕	22.27
รายได้เบ็ดเตล็ด	14.88	๖.๒๙	0.01
ภาษีไนท์คลับและดิสโก้เทค	0.67	0.๕๒	0.88
ภาษีสถานอาบน้ำหรืออบตัวและนวดตัว	0.08	0.๑๖	0.26
อื่นๆ	0.11	๕.๓๖	15.93

ที่มา: สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี 1,2

การรับฝากเงินของธนาคารพาณิชย์ ในปี 2559 ซึ่งมีจำนวนสาขาให้บริการทั้งสิ้น 201 แห่ง (ลดลง 1 แห่งจากปี 2558) มีปริมาณเงินรับฝากทั้งสิ้น 257,593 ล้านบาท ลดลงจากปี 2558 จำนวน 33,248 ล้านบาท (ร้อยละ 11.3) ส่วนในปี 2558 มีปริมาณเงินฝากที่ 289,841 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 14,715 ล้านบาท (ร้อยละ 5.3) ดังนั้นเห็นได้ว่าการขยายตัวของเงินฝากเป็นไปในอัตราที่ลดลง จากเดิมจากร้อยละ 5.3 ในปี 2558 เป็นร้อยละ 11.3 ในปี 2559

ด้านการให้สินเชื่อพบว่าปริมาณการให้สินเชื่อจำนวน 164,937 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 94 ล้านบาท (ร้อยละ 0.1) ส่วนในปี 2558 มีการให้สินเชื่อทั้งสิ้น 164,843 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 6,401 ล้านบาท (ร้อยละ 4.0) จะเห็นได้ว่าถึงแม้ปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จะเพิ่มขึ้น แต่อัตราการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อดังกล่าวหดตัวลงประมาณครึ่งหนึ่งจากร้อยละ 4.0 เหลือ ร้อยละ 0.1 ในปี 2559

ตาราง 1.27 เงินรับฝาก และเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕7 - 2559

(ล้านบาท)

รายการ	2557	2558	2559
จำนวนสาขา	200	202	201
เงินฝาก			
รวม	275,126	289,841	257,593
กระแสรายวัน	8,704	9,565	9,899
จ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลา	121,736	100,781	86,972
ออมทรัพย์	142,114	178,847	160,684
เงินฝากอื่น ๆ	2,572	648	38

ตาราง 1.27 เงินรับฝาก และเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕7 – 2559 (ต่อ)

(ล้านบาท)

รายการ	2557	2558	2559
สินเชื่อ			
รวม	158,442	164,843	164,937
เงินเบิกเกินบัญชี	22,620	23,207	22,951
เงินให้กู้ยืม	121,118	126,693	126,201
ตั๋วเงิน	14,630	14,861	15,703
อื่นๆ	74	82	81

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 1.28 สาขา เงินฝาก เงินถอน และเงินฝากคงเหลือของธนาคารออมสินจำแนกตามประเภทบัญชีรายอำเภอ พ.ศ. 2559

(พันบาท)

อำเภอ	สาขา	ประเภทเมื่อเรียก			ประเภทประจำ		
		เงินฝาก	เงินถอน	เงินฝากคงเหลือเมื่อสิ้นปี	เงินฝาก	เงินถอน	เงินฝากคงเหลือเมื่อสิ้นปี
รวมยอด	21	58,304.46	58,808.02	15,228.19	4,195.17	5,517.75	3,344.19
เมืองปทุมธานี	3	11,254.08	11,277.57	2,971.28	358.22	312.79	812.54
คลองหลวง	4	6,106.93	6,116.79	1,690.75	2,614.04	3,276.89	1,191.97
ธัญบุรี	6	23,257.09	23,672.99	5,751.87	777.47	1,395.67	499.84
หนองเสือ	-	-	-	-	-	-	-
ลาดหลุมแก้ว	1	3,473.26	3,461.48	1,160.72	178.70	192.60	232.00
ลำลูกกา	6	12,935.04	12,967.15	3,378.14	257.11	332.22	598.95
สามโคก	1	1,278.06	1,312.04	275.43	9.63	7.58	8.89

ที่มา: ธนาคารออมสิน จังหวัดปทุมธานี

1.4.9 ภาวะค่าครองชีพ

ครัวเรือนของจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีขนาดครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 2.8 คนต่อครัวเรือน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 31,271 บาท จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 27,181 บาท (ร้อยละ 86.9) และเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยเดือนละ 4,090 บาท (ร้อยละ 13.1) ภาวะค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายรวมแล้วส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าอาหาร และเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) (ร้อยละ 30.5) รองลงมาเดินทางและการสื่อสาร (ร้อยละ 25.4) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งบ้านและเครื่องใช้ต่าง ๆ (ร้อยละ 18.1) และอื่น ๆ ในอัตราส่วนไม่ถึงร้อยละ 10 ของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นต่อเดือน เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลของปีที่ผ่านมามีพบว่าค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 จากที่เคยอยู่ที่ประมาณเดือนละ 29,770 บาท ในปี 2558 โดยมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในเกือบทุกประเภทค่าใช้จ่าย ยกเว้นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร เวชภัณฑ์ และค่าตรวจรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคลดลง

ตาราง 1.29 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย พ.ศ. 2557 – 2559

ประเภทของค่าใช้จ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)		
	2557	2558	2559
ขนาดของครัวเรือนเฉลี่ย (คน)	3.1	3.0	2.8
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นสิ้นต่อเดือน	30,197	29,770	31,271
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	25,991	25,441	27,181
อาหาร และเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์)	8,673	8,436	9,524
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	186	153	189
ยาสูบ หมาก ยานัตถุ์ และอื่นๆ	146	67	121
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งบ้านและเครื่องใช้ต่างๆ	5,292	5,198	5,673
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	695	561	648
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	951	1,058	1,038
เวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล	414	375	345
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร	8,349	8,528	7,936
การศึกษา	645	568	1,099
การบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทางศาสนา	539	477	568
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดงานพิธีในโอกาสพิเศษ	101	20	40
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค	4,206	4,330	4,090

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนจังหวัดปทุมธานี สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับอัตราเงินเฟ้อปี 2559 เมื่อดูจากดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปจะอยู่ที่ ร้อยละ 0.42 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำ กล่าวคือดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปในปี 2558 อยู่ที่ 100.03 และเพิ่มขึ้นเป็น 100.45 ในปี 2559 ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อยถ้าเทียบกับการลดลงของปี 2558 ซึ่งอัตราเงินเฟ้อติดลบอยู่ที่ร้อยละ 1.07

หมวดอาหารและเครื่องดื่มดัชนีราคาเพิ่มขึ้นจาก 99.99 ในปี 2558 เป็น 102.25 คิดเป็นอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 2.26 ซึ่งสูงกว่าปีที่ผ่านมาที่อยู่ที่ร้อยละ 0.64 หมวดที่ไม่ใช่อาหาร ดัชนีราคาลดลง จากระดับ 100.02 เป็น 99.27 ในปี 2559 อัตราเงินเฟ้อติดลบที่ร้อยละ - 0.75

ตาราง 1.30 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามหมวดสินค้า พ.ศ. 2557 - 2559 (ปีฐาน 2558)

หมวดสินค้า	สัดส่วน น้ำหนักปี ฐาน	ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป			อัตราเงินเฟ้อ		
		2557	2558	2559	2557	2558	2559
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	100.00	101.12	100.03	100.45	1.65	-1.07	0.42
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม	34.44	99.36	99.99	102.25	2.84	0.64	2.26
ข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์จากแป้ง	2.55	103.46	100.04	96.29	0.87	-3.30	-3.75
เนื้อสัตว์ เป็ดไก่ และสัตว์น้ำ	6.56	104.13	99.97	101.69	6.78	-3.99	1.73
ไข่ และผลิตภัณฑ์นม	1.46	99.62	100.02	100.66	2.48	0.40	0.64
ผัก และผลไม้	4.89	97.12	100.00	108.15	4.20	2.97	8.15
เครื่องประกอบอาหาร	2.64	100.97	100.02	100.78	1.50	-0.94	0.77
เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์	1.57	99.32	100.01	101.52	0.39	0.70	1.51
อาหารบริโภค-ในบ้าน	6.81	95.40	99.98	100.90	1.06	4.80	0.92
อาหารบริโภค-นอกบ้าน	7.98	98.10	100.00	102.82	0.81	1.94	2.82

ตาราง 1.30 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามหมวดสินค้า พ.ศ. 2557 – 2559 (ปีฐาน 2558) (ต่อ)

หมวดสินค้า	สัดส่วน น้ำหนักปี ฐาน	ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป			อัตราเงินเฟ้อ		
		2557	2558	2559	2557	2558	2559
หมวดอื่นๆ ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม	65.56	102.14	100.02	99.27	0.90	-2.08	-0.75
หมวดเครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	1.93	98.73	99.96	99.70	5.72	1.24	-0.26
หมวดเคหสถาน	20.73	99.78	100.03	99.40	1.79	0.24	-0.62
หมวดการตรวจรักษา และบริการส่วนบุคคล	5.44	98.78	99.99	99.09	0.79	1.23	-0.90
หมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร	30.83	105.37	99.97	98.55	0.08	-5.12	-1.42
หมวดการบันเทิง การอ่าน และการศึกษา	5.62	96.65	99.93	100.14	2.10	3.40	0.21
หมวดยาสูบ และเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์	1.01	100.76	100.03	112.61	1.45	-0.72	12.57
ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน	72.73	98.70	99.95	100.65	0.95	1.27	0.70
กลุ่มอาหารสด และพลังงาน	27.27	106.94	99.99	99.77	3.28	-6.50	-0.23
อาหารสด	15.45	101.29	99.96	102.90	4.69	-1.32	2.94
พลังงาน	11.82	118.15	99.95	93.42	1.01	-15.40	-6.54

ที่มา: สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพาณิชย์

1.5 ลักษณะทางสังคม

เป็นจังหวัดที่มีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม จากเดิมที่เป็นสังคมชนบทกลายเป็นสังคมเมืองและมีการเปลี่ยนแปลงการผลิตจากภาคเกษตรกรรมเป็นการผลิตในภาคอุตสาหกรรม สภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้จังหวัดปทุมธานีเป็นแหล่งรองรับการเข้ามาหางานทำจากคนในทุกภูมิภาคของประเทศ รวมทั้งแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาหางานทำ นอกจากนี้การที่จังหวัดปทุมธานีเป็นที่ตั้งของสถานศึกษาทั้งในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาหลายแห่งทำให้มีเยาวชนเข้ามาศึกษาในจังหวัดปทุมธานีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจังหวัดปทุมธานีจึงเป็นแหล่งรองรับปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยดังกล่าว อาทิเช่น ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชน ที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและการที่จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดในปริมณฑลซึ่งอยู่ใกล้ความเจริญจึงทำให้เกิดการเรียกร้องต้องการ ในการรับบริการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน จากส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูง

1.5.1 การศึกษา

จังหวัดปทุมธานี มีจำนวนโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย) ทั้งสิ้น 275 โรงเรียน อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) จำนวน 192 โรงเรียน สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 83 แห่ง โรงเรียน มีห้องเรียนจำนวน 5,028 ห้อง ครู 7,451 คน เป็นชาย 1,837 คน และหญิง 5,614 คน นักเรียนรวม 150,778 คน เป็นชาย 74,492 คน และหญิง 76,286 คน อยู่ในระดับก่อนประถมศึกษาจำนวน 28,102 คน (ร้อยละ 18.6) ระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด 70,944 คน (ร้อยละ 47.1) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 32,317 คน (ร้อยละ 21.4) และมัธยมศึกษาตอนปลาย 19,415 คน (ร้อยละ 12.9)

ตาราง 1.31 จำนวนโรงเรียน ห้องเรียน ครูและนักเรียน จำแนกตามเพศ และสังกัด ปีการศึกษา 2559

โรงเรียน/ห้องเรียน/ครู/ นักเรียน	รวม	สังกัด	
		สพฐ	สช
โรงเรียน	275	192	83
ห้องเรียน	5,028	3,381	1,647
ครู	7,451	4,979	2,472
ชาย	1,837	1,491	346
หญิง	5,614	3,488	2,126
นักเรียนรวม	150,778	103,972	44,071
ชาย	74,492	51,637	22,855
หญิง	76,286	52,335	21,216
ก่อนประถมศึกษา	28,102	11,321	14,046
ชาย	13,193	5,903	7,290
หญิง	14,909	5,418	6,756
ประถมศึกษา	70,944	45,680	25,264
ชาย	36,775	23,803	12,972
หญิง	34,169	21,877	12,292
มัธยมต้น	32,317	29,137	3,180
ชาย	16,374	14,605	1,769
หญิง	15,943	14,532	1,411
มัธยมปลาย	19,415	17,834	1,581
ชาย	8,150	7,326	824
หญิง	11,265	10,508	757

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1,2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี

การศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาจังหวัดปทุมธานีมีสถานศึกษาทั้งสิ้น 20 แห่ง นักศึกษารวม 162,900 คน อาจารย์ 6,854 คน มีสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาที่เป็นของรัฐ 3 แห่ง นักศึกษา 5,646 คน อาจารย์ 276 คน ของเอกชน 6 แห่ง นักศึกษา 3,864 คน อาจารย์ 151 คน สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เป็นของรัฐทั้งสิ้น 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันการพลศึกษา ประจำวิทยาเขตกรุงเทพ มีนักศึกษารวม 78,651 คน อาจารย์ 3,670 คน สถาบันอุดมศึกษาของเอกชนอีก จำนวน 7 แห่ง นักศึกษารวม 74,739 คน อาจารย์ 2,757 คน

ตาราง 1.32 สถานศึกษา อาจารย์ และนักศึกษา ในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา จำแนกตามเพศ และสังกัด
ปีการศึกษา 2559

สังกัด	จำนวน สถาน ศึกษา	อาจารย์			นักศึกษา		
		รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
รวมยอด	19	6,854	3,446	3,408	162,900	70,464	92,707
สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	3	276	134	142	5,646	3,498	2,418
สำนักบริหารงานคณะกรรมการ การส่งเสริมการศึกษาเอกชน	6	151	76	75	3,864	2,434	1,431
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	2	2,197	1,199	998	41,233	15,698	25,535
สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน	7	2,757	1,328	1,429	74,739	32,982	41,757
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	1	502	192	310	11,928	4,075	7,853
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล	1	971	517	454	25,490	11,777	13,713

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1,2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี
และ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานีมีสถานศึกษาในสังกัดของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี ๗ แห่ง และห้องสมุดประชาชน ๗ แห่ง ได้แก่

๑. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองปทุมธานี
 ๒. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสสามโคก
 ๓. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลาดหลุมแก้ว
 ๔. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำลูกกา
 ๕. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคลองหลวง
 ๖. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอธัญบุรี
 ๗. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองเสือ
- มีห้องสมุดประชาชน ๗ แห่ง ได้แก่
๑. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดปทุมธานี
 ๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอลาดหลุมแก้ว
 ๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอธัญบุรี
 ๔. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสสามโคก
 ๕. ห้องสมุดประชาชนอำเภอลาดหลุมแก้ว
 ๖. ห้องสมุดประชาชนอำเภอลำลูกกา
 ๗. ห้องสมุดประชาชนอำเภอหนองเสือ

1.5.2 ศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดปทุมธานีนับถือศาสนาพุทธ ข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบุว่ามีการประมาณร้อยละ 95.8 ที่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 2.7) ศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 0.7) และศาสนาอื่นๆ ในส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 0.8) ในปี 2558 จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนศาสนสถาน ประกอบด้วยวัด จำนวน 188 แห่ง สำนักสงฆ์ 2 แห่ง โบสถ์คริสต์ 73 แห่ง มัสยิด ๓๐ แห่ง พระภิกษุ ๔,122 รูป และสามเณร 206 รูป จังหวัดปทุมธานีไม่มีความขัดแย้งเรื่องความแตกต่างด้านเชื้อชาติหรือศาสนาแต่อย่างใด

ตาราง 1.33 วัด สำนักสงฆ์ โบสถ์คริสต์ มัสยิด พระภิกษุ และสามเณร จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2559

อำเภอ	วัด	สำนักสงฆ์	โบสถ์คริสต์	มัสยิด	พระภิกษุ	สามเณร
รวมยอด	188	2	73	30	4,122	206
เมืองปทุมธานี	41	-	39	3	630	4
คลองหลวง	24	-	10	4	486	250
ธัญบุรี	10	-	12	1	13	20
หนองเสือ	20	1	1	3	2,149	439
ลาดหลุมแก้ว	19	-	2	6	554	8
ลำลูกกา	33	1	8	11	331	261
สามโคก	41	-	1	2	15	16

ที่มา: สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี

1.5.3 สาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ / เอกชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนสถานพยาบาลจำนวน 526 แห่ง จำแนกเป็นโรงพยาบาลของรัฐ 8 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 9 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 78 แห่ง และคลินิกทุกประเภท 431 แห่ง

ตาราง 1.34 จำนวนสถานพยาบาล ปีงบประมาณ 2557 - 2559

ปีงบประมาณ	โรงพยาบาลรัฐบาล	โรงพยาบาลเอกชน	รพ.สต.	คลินิก
2557	11	7	78	369
2558	9	6	78	431
2559	8	9	78	431

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี

บุคลากรทางการแพทย์ที่สำคัญ

จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ประกอบด้วยแพทย์จำนวน 1,473 คน ทันตแพทย์ 242 คน เภสัชกร 203 คน และ พยาบาล 2,025 คน คิดสัดส่วนจำนวนประชากรต่อบุคลากรทางการแพทย์ 1 คน ได้ แพทย์ 1 คนต่อประชากร 754 คน ทันตแพทย์ 1 คน ต่อประชากร 4,592 คน เภสัชกร 1 คน ต่อประชากร 5,475 คน และพยาบาล 1 คนต่อประชากร 549 คน

ตาราง 1.35 จำนวนบุคคลากรทางการแพทย์ที่สำคัญและประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ปีงบประมาณ 2557-2559

ปีงบประมาณ	เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์				ประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ 1 คน			
	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล
2557	1,128	99	63	2,188	943	10,744	16,883	486
255๘	1,๓๑๖	99	๒๑๗	2,๒๒๑	821	10,919	๔,982	487
2559	1,473	242	203	2,025	754	4,592	5,475	549

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี

1.5.4 โครงสร้างกำลังแรงงาน

ผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 2 ระหว่างเดือนเมษายน ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สะท้อนถึงค่าประมาณของเดือน พฤษภาคม 2560 ซึ่งพบว่าจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปรวมทั้งสิ้น 1,308,726 คน ซึ่งอยู่ในกำลังแรงงาน 947,430 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 72.4 และเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน 361,296 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.6 สำหรับกลุ่มผู้ที่อยู่ใน กำลังแรงงาน 947,430 คน นั้นแยกได้เป็น ผู้มีงานทำ 930,039 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 ของผู้อยู่ใน กำลังแรงงาน และผู้ว่างงาน หมายถึง ผู้ไม่มีงานทำและพร้อมที่จะทำงานมีจำนวน 17,391 คน หรือคิดเป็น อัตราการว่างงาน ร้อยละ 1.3

ตาราง 1.36 โครงสร้างกำลังแรงงานและอัตราผู้ว่างงานจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2558 - 2560

สถานภาพแรงงาน	2558		2559		2560	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยอดรวม	1,262,417	100.0	1,285,863	100.0	1,308,726	100.0
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	905,047	71.7	932,655	72.5	947,430	72.4
ผู้มีงานทำ	886,916	70.3	918,423	71.4	930,039	71.1
ผู้ว่างงาน	18,131	1.4	14,232	1.1	17,391	1.3
ผู้ที่รอฤดูกาล	-	-	-	-	-	-
ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน	357,370	28.3	353,208	27.5	361,296	27.6
อัตราการว่างงาน	2.0		1.5		1.8	

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 2 พ.ศ. 2557 - 2559 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.5.5 การจ้างงานและการคุ้มครองแรงงาน

จังหวัดปทุมธานีมีสถานประกอบการ และลูกจ้างซึ่งภาครัฐจะต้องดูแลให้เกิดความเป็นธรรม ในการจ้างงานและเป็นไปตามกฎหมายการคุ้มครองแรงงานอยู่เป็นจำนวนมาก โดยข้อมูลของกรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ระบุว่าในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนสถานประกอบการทั้งสิ้น 9,990 แห่ง จำนวนลูกจ้างทั้งสิ้น 362,875 คน ลดลงเล็กน้อย จากปี พ.ศ. 2558 (ต่ำกว่าร้อยละ 1.3) ในขณะที่ สถานประกอบการก็ลดลงเล็กน้อยเช่นกันจากปี พ.ศ. ๒๕๕8 (ต่ำกว่าร้อยละ 5.1) โดยเป็นการลดลงของสถาน ประกอบการขนาดเล็กหรือ SMEs ที่มีจำนวนลูกจ้างไม่ถึง ๕๐ คน

ตาราง 1.37 จำนวนสถานประกอบการและลูกจ้าง จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ พ.ศ. 2558 – 2559

ขนาดของสถานประกอบการ (คนทำงาน)	25๕๘		2559	
	สถานประกอบการ	ลูกจ้าง	สถานประกอบการ	ลูกจ้าง
รวมยอด	10,525	368,009	9,990	362,875
1 - 4	3,729	9,032	3,485	8,388
5 - 9	2,881	19,460	2,733	18,559
10 - 19	1,388	18,957	1,291	17,503
20 - 49	1,433	46,049	1,369	44,149
50 - 99	454	31,811	452	31,867
100 - 299	430	71,940	457	76,731
300 - 499	109	40,497	105	39,224
500 - 999	60	40,700	60	41,788
> 1,000	41	89,563	38	84,666

ที่มา : กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

ในปี 2558 มีลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงานทั้งสิ้น 3,661 คน ลดลงร้อยละ 12.0 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2558 จำนวน 4,161 คน) โดยมีอัตราการประสบอันตรายต่อลูกจ้าง 1,000 ราย โดยนับในทุกกรณี ประมาณ 9.8 ราย ในขณะที่ ปี 2557 อยู่ที่ 12.2 ราย และลดลงในปี 2558 เหลือ 11.4 ราย หากนับเฉพาะกรณีร้ายแรงอัตราดังกล่าวเคยอยู่ที่ 4.3 รายในปี 2557 ลดลง 3.7 รายในปี 2558 และลดลงเป็น 3.2 ราย ในปี 2559 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งรณรงค์สร้างจิตสำนึกร่วมกันระหว่างลูกจ้างและนายจ้างเพื่อสร้างความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการต่อไป

ตาราง 1.38 ลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามความร้ายแรง พ.ศ. 2556 – 2558

ความร้ายแรง	2557	2558	2559
รวมยอด	4,341	4,161	3,661
ตาย	25	23	24
ทุพพลภาพ	5	-	-
สูญเสียอวัยวะบางส่วน	116	67	39
หยุดงานเกิน 3 วัน	1,376	1,258	1,115
หยุดงานไม่เกิน 3 วัน	2,819	2,813	2,483
จำนวนลูกจ้างในข่ายกองทุนเงินทดแทน	355,865	364,085	373,154
อัตราการประสบอันตรายต่อลูกจ้าง 1,000 ราย			
นับทุกกรณี	12.2	11.4	9.8
นับกรณีร้ายแรง	4.3	3.7	3.2

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

จังหวัดปทุมธานี มีสถานประกอบการที่เป็นนายจ้างที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมทั้งสิ้น 14,712 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 504 แห่ง (ร้อยละ 3.5) มีจำนวนผู้ประกันตนอยู่ในลำดับต้น ๆ ของประเทศ โดยมีผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จำนวน 391,961 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 9,371 คน (ร้อยละ 2.4) ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 หมายถึง ผู้ที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และต่อมาความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38(2) คือ สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง และได้แจ้งความประสงค์เป็นผู้ประกันตนต่อ จำนวน 68,158 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 5,244 คน (ร้อยละ 8.3)

ตาราง 1.39 สถิติกองทุนประกันสังคม จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2556 - 2559

รายการ	2556 (2013)	2557 (2014)	2558 (2015)	2559 (2016)
จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)	13,209	13,678	14,208	14,712
จำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ตามมาตรา 33 (คน)	365,271	372,515	382,590	391,961
จำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ตามมาตรา 39 (คน)	54,057	58,615	62,914	68,158
จำนวนการใช้บริการของผู้ประกันตน				
กรณีเจ็บป่วย (ราย)	17,967	43,359	94,324	101,591
กรณีทุพพลภาพ (ราย)	20	804	4,099	4,544
กรณีตาย (ราย)	749	866	867	940
กรณีคลอดบุตร (ราย)	10,464	10,924	9,512	9,757
กรณีชราภาพ (ราย)	6,126	6,296	26,705	10,613
กรณีบำเหน็จ (ราย)		6,222		
กรณีบำนาญ (ราย)		961		
กรณีสงเคราะห์บุตร (ราย)	12,940	13,002	644,847	54,439
ว่างงาน (ราย)	18,765	19,709	60,037	5,823

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

1.5.6 แรงงานต่างด้าว

นอกจากลูกจ้างผู้ใช้แรงงานคนไทยที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นชาวต่างด้าวอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน โดยปัจจุบันมีคนงานต่างด้าวและผู้ติดตามที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานจัดหางานจังหวัดทั้งสิ้น ๑๙๗,๙๑๔ คน เป็นผู้เข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย ๑๓๖,๘๕๑ คน และผู้ที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ๖๑,๐๖๓ คน โดยจำนวนแรงงานต่างด้าวได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในแต่ละปีจากข้อมูลเห็นได้ว่าแรงงานต่างด้าวเพิ่มจำนวนขึ้นมากกว่าเท่าตัวในช่วงเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา (ระหว่างปี 2554 - 2558 เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.0 ต่อปี) เนื่องจากมีความต้องการใช้แรงงานของผู้ประกอบการในภาคการค้าส่ง การก่อสร้าง อุตสาหกรรมการผลิต และภาคการเกษตร มีเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาแรงงานต่างด้าวส่งผลก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคม การสาธารณสุข สวัสดิการสังคมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งปัญหาความมั่นคงและการค้ามนุษย์ จังหวัดปทุมธานีได้จัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรวบรวมข้อมูลของแรงงานต่างด้าว ณ ตลาดไท โดยมีการบูรณาการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวระหว่างผู้ประกอบการที่มีการใช้แรงงานต่างด้าวกับหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีข้อมูลในการติดตามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึง และเพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจะต้องพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการบริหารจัดการต่อไป

ตาราง 1.40 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามลักษณะการเข้าเมือง ปี พ.ศ. 2554 - 2558

ลักษณะการเข้าเมืองและเพศ	2554	2555	2556	2557	2558
รวมทั้งสิ้น	80,870	62,877	92,318	117,933	197,914
ชาย	45,916	36,563	61,175	75,683	122,584
หญิง	34,954	26,314	31,143	42,250	75,330
เข้าเมืองถูกกฎหมาย	30,811	55,424	91,685	117,442	136,851
ชาย	16,043	32,213	60,809	75,399	85,946
หญิง	14,768	23,211	30,876	42,043	50,905
เข้าเมืองผิดกฎหมาย	50,059	7,453	633	491	61,063
ชาย	29,873	4,350	366	284	36,638
หญิง	20,186	3,103	267	207	24,425

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

ตาราง 1.41 จำนวนคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและได้รับอนุญาตทำงานจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประเภท พ.ศ. 2554 - 2558

ลักษณะการเข้าเมืองและเพศ	2554	2555	2556	2557	2558
รวม	30,811	55,424	91,685	117,442	136,851
ทั่วไป (มาตรา 9)	1,453	1,551	2,253	2,323	4,866
พิสูจน์สัญชาติ (มาตรา 9)	25,343	44,860	75,756	99,494	109,412
นำเข้ามาตาม MOU (มาตรา 9)	3,128	8,194	12,912	15,022	20,380
ม.12 ส่งเสริมการลงทุน	887	819	764	603	2,193

ที่มา : สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

ตาราง 1.42 จำนวนคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและได้รับอนุญาตทำงานจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประเภท พ.ศ. 2554 - 2558

ลักษณะการเข้าเมืองและเพศ	2554	2555	2556	2557	2558
รวม	50,059	7,453	633	491	61,063
ชนกลุ่มน้อย	121	79	633	491	3,206
มติ ครม. 3 สัญชาติ	49,938	7,374	-	-	57,857

ที่มา : สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

1.5.7 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จังหวัดปทุมธานีมีคดีประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินสูงขึ้นเป็นระยะมีสาเหตุจากการที่มีจำนวนประชากรในพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากประชาชนต่างท้องถิ่นต่างเข้ามาทำงานตามสถานประกอบการต่างๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม หมู่บ้านจัดสรร และห้างสรรพสินค้า รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่เข้ามาศึกษาในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในเขตจังหวัด โดยที่ปัญหาอาชญากรรมที่ประกอบโดยเด็กและเยาวชนไม่ว่าจะเป็นการมีเพศสัมพันธ์ มั่วสุม ยาเสพติด ทะเลาะวิวาท ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ หรืออาชญากรรมรุนแรง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในแง่ความรุนแรงและปริมาณ ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่นำไปสู่อาชญากรรมเพิ่มขึ้นซึ่งมีสาเหตุมาจากการเลียนแบบพฤติกรรมที่มีการเผยแพร่ทางสื่อที่ไร้พรมแดน และจากการที่ค่าครองชีพสูงขึ้น การใช้จ่ายเงินเกินตัว นั้นเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลบางกลุ่มจึงทำให้มีการก่ออาชญากรรมในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน สำหรับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนเมือง จะเกิดปัญหาในชุมชนแออัดเพราะสถานที่ดังกล่าวมีบุคคลหลายประเภท ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถเข้าออกชุมชนได้ตลอดเวลา เป็นแหล่งรวมบุคคลประเภทติดยาเสพติด คนจรจัดที่ยากต่อการควบคุม

ตาราง 1.43 สถิติคดีอาญาจำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้ง จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2556 - 2558

กลุ่มคดี/ประเภทคดี	2556	2557	2558
กลุ่มคดีอาชญากรรมและสะเทือนขวัญ	100	84	69
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	42	38	36
ปล้นทรัพย์	13	20	10
ชิงทรัพย์	41	21	21
ลักพาเรียกค่าไถ่	-	-	-
วางเพลิง	4	5	2

ตาราง 1.43 สถิติคดีอาญาจำแนกตามประเภทคดีที่รับแจ้ง จังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2556 - 2558 (ต่อ)

กลุ่มคดี/ประเภทคดี	2556	2557	2558
กลุ่มคดีที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย	508	481	473
ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	42	38	36
ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา	12	20	13
ทำให้ตายโดยประมาท	6	4	5
พยายามฆ่า	73	63	88
ทำร้ายร่างกาย	305	287	293
ข่มขืนกระทำชำเรา	70	69	38
กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	1,427	1,078	1,414
ลักทรัพย์	1,217	958	1,251
วิ่งราวทรัพย์	75	34	51
ริดเอาทรัพย์	-	1	-
กรรโชกทรัพย์	4	3	6
ชิงทรัพย์ (รวม)	41	21	21
บาดเจ็บ	5	5	7
ไม่บาดเจ็บ	36	16	14
ปล้นทรัพย์	13	20	10
รับของโจร	2	3	4
ทำให้เสียทรัพย์	75	38	71
กลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจ	890	651	671
โจรกรรมรถจักรยานยนต์	232	245	234
โจรกรรมรถยนต์	103	54	87
โจรกรรมเครื่องมือเกษตร	2	-	-
ปล้น-ชิงรถยนต์แท็กซี่	1	-	-
ลักพาเรียกค่าไถ่	-	-	-
ฉ้อโกง	344	187	185
ยกยอกทรัพย์	208	165	165
กลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	11,840	9,446	6,293
พ.ร.บ.อาวุธปืน	635	557	518
อาวุธปืนธรรมดา	620	535	499
อาวุธปืนสงคราม	15	22	19
พ.ร.บ.การพนัน	1,935	2,135	2,163
การพนันทั่วไป	1,797	2,064	2,103
การพนันสลากกินรวบ	138	71	60
พ.ร.บ.ยาเสพติด	9,252	6,734	3,575
พ.ร.บ.ปราบการค้าประเวณี	8	17	36
มีและเผยแพร่วัตถุลามก	10	3	1

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.5.8 การจราจรและอุบัติเหตุทางถนน

จังหวัดปทุมธานีเป็นเส้นทางผ่านที่จะเดินทางไปสู่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางตอนบน ความคับคั่งของการจราจรจึงมีมากกว่าจังหวัดอื่นๆ และมีพื้นที่ใกล้ชิดกับกรุงเทพมหานคร จึงมีสถานประกอบการ บ้านจัดสรร และยานพาหนะเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นในทุกๆปี ประกอบกับในช่วงเทศกาลสำคัญๆ มักจะมีการเดินทางสัญจรมากกว่าปกติหลายเท่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนในช่วงที่ผ่านมา พบว่า การเมาสุราเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุสูงสุด รองลงมา คือ ขับรถเร็วเกินกำหนด รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ

สูงสุด การไม่สวมหมวกนิรภัยเป็นพฤติกรรมเสี่ยงสูงสุด ถนนนอกเขตทางหลวงแผ่นดิน ได้แก่ ถนนชุมชน/หมู่บ้าน และเทศบาล เป็นถนนที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ช่วงเวลา 16.01- 20.00 น. เป็นช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด กลุ่มวัยแรงงานเป็นกลุ่มที่บาดเจ็บและเสียชีวิตมากที่สุด และผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ ซึ่งปัจจัยเสี่ยงที่เป็นสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุมีอยู่หลายประการ โดยแยกเป็นปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1) ปัจจัยด้านคน

- ความสามารถในการขับขี่ยานพาหนะลดลงจากการดื่มของมึนเมา หรือการไต่ยาเสพติด
- สภาพร่างกายไม่พร้อมในการควบคุมเนื่องจากมีสภาพร่างกายอ่อนเพลียจากการขับรถเป็นเวลานาน และการพักผ่อนไม่เพียงพอทำให้มีโอกาสหลับใน หรือการตัดสินใจของผู้ขับขี่ช้าลง
- ผู้ขับขี่และผู้โดยสารยานพาหนะมีพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้รถใช้ถนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับรถขณะเมาสุรา ขับรถเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ขับรถโดยไม่มีความรู้ความชำนาญ ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ ไม่สวมหมวกนิรภัย ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย และไม่ปฏิบัติตามกฎจราจรเกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจร ป้ายจราจร และเครื่องหมายจราจร
- ความประมาทเลินเล่อของผู้ขับขี่ยานพาหนะ และผู้ใช้ทาง

2) ปัจจัยด้านยานพาหนะ

- ขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์พื้นฐานในรถยนต์ คือ ความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ยานพาหนะที่พร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย
- ขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ความปลอดภัย คือ อุปกรณ์ที่ช่วยป้องกันหรือลดความรุนแรงต่อการบาดเจ็บในขณะเกิดอุบัติเหตุ
- การปรับแต่งสภาพยานพาหนะ คือ ยานพาหนะที่มีการตัดแปลงและใช้งานผิดประเภท ส่งผลต่อประสิทธิภาพและมาตรฐานความปลอดภัยของยานพาหนะ
- การบรรทุกที่ไม่ปลอดภัย คือ ยานพาหนะมีการบรรทุกน้ำหนัก บรรทุกสูงเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย และการบรรทุกคนโดยสารบนกระเบาะที่ไม่มีอุปกรณ์ปิดกั้นหรือบรรทุกคนจำนวนมากเกินไป ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตในคราวเดียวเป็นจำนวนมากเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุ

- สภาพการจราจรที่หนาแน่น เนื่องจากการเดินทางเข้า-ออก กรุงเทพมหานครในช่วงเวลาเดียวกัน
- อุปกรณ์ควบคุมการจราจร คือ เครื่องหมายจราจร ป้ายจราจร สัญญาณไฟจราจรมีสภาพไม่สมบูรณ์ และมีการติดตั้งในตำแหน่งที่ไม่เหมาะสมหรือมองเห็นได้ไม่ชัดเจน
- ลักษณะทางกายภาพของถนนไม่สมบูรณ์ เช่น ถนนชำรุด มีการก่อสร้างถนนใหม่ ถนนอยู่ระหว่างการซ่อมแซม มีกองวัสดุก่อสร้างกีดขวางทางจราจร ตลอดจนไม่มีสัญญาณเตือนในระยะที่เหมาะสม
- ไฟฟ้าส่องสว่างชำรุด และไม่เพียงพอสำหรับการมองเห็นสภาพถนน รถ คน หรือสัตว์เดินข้ามถนน
- อุปสรรคทางธรรมชาติ ลักษณะภูมิอากาศและทัศนวิสัยที่ไม่ดี ทำให้ผู้ขับขี่มีความสามารถในการขับขี่ลดลง และอาจส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้
- สิ่งกีดขวางตลิ่งบนช่องทางจราจร ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้

ตาราง 1.44 สถิติคดีอุบัติเหตุการจราจรทางบก จำแนกตามสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ พ.ศ. 2555 - 2557

สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ	2556	2557	2559
-------------------------	------	------	------

สาเหตุจากบุคคล	682	552	445
ขับรถตัดหน้ากระชั้นชิด	129	145	87
ขับรถตามกระชั้นชิด	121	139	120
ขับรถเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนด	71	70	88
อื่นๆ	361	198	150
สาเหตุจากอุปกรณ์ที่ใช้ขับขี่	63	66	76
ระบบห้ามล้อขัดข้อง	10	6	18
กระจกส่องหลังชำรุด	5	2	1
ระบบเครื่องยนต์ขัดข้อง	3	-	-
อื่นๆ	45	58	57
สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม	137	87	91
ถนนมีด	46	20	12
ถนนแคบ	36	9	13
ไม่มีป้ายสัญญาณจราจรเตือน	14	8	12
ถนนชำรุด	12	1	8
อื่นๆ	29	49	46

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.6 โครงสร้างพื้นฐาน

1.6.1 ไฟฟ้า

พื้นที่จังหวัดปทุมธานีอยู่ในเขตความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยมีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจำนวน 9 แห่งให้บริการ จากข้อมูลการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในปีที่ผ่านมา มีผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 458,679 ราย มียอดการใช้ไฟฟ้ารวม 7,206 ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง เกือบ 4 ใน 5 เป็นการไฟฟ้าของภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมการผลิต (ร้อยละ 77.5) รองลงมาคือที่อยู่อาศัยประมาณ 1,345 ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง (ร้อยละ 18.9) ที่เหลือเป็นสถานที่ราชการและสาธารณะ และอื่น ๆ ประมาณ 0.259 ล้านกิโลวัตต์-ชั่วโมง (ร้อยละ 3.6) อัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณกระแสไฟฟ้าเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.0 ต่อปี และมีอัตราเพิ่มที่ลดลง กล่าวคือในปี 2557 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 แต่ปี 2558 มีอัตราการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 3.9

ตาราง 1.45 ผู้ใช้ไฟฟ้า และปริมาณการใช้กระแสไฟฟ้า จำแนกตามประเภทผู้ใช้ ปี พ.ศ. 2557 - 2559

ประเภทผู้ใช้	2557	2558
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	441,558	458,679
พลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายและใช้ (กิโลวัตต์-ชั่วโมง)	6,994,052,969	7,205,660,102
บ้านอยู่อาศัย	1,269,302,827	1,365,250,901
กิจการขนาดเล็ก	455,527,627	486,576,071
กิจการขนาดกลาง	1,092,892,119	1,131,338,139
กิจการขนาดใหญ่	3,946,211,101	3,962,875,218
อื่น ๆ	230,119,295	259,619,773

ที่มา: การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

1.6.2 ประปา

จังหวัดปทุมธานีอยู่ในเขตความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค จำนวน 4 แห่งให้บริการจ่ายน้ำให้กับผู้ใช้น้ำใน จังหวัดปทุมธานีทั้งสิ้น 295,833 ราย ปริมาณน้ำที่จำหน่ายทั้งสิ้น 96.4 ล้านลูกบาศก์เมตร ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2558 การใช้น้ำประปาลดลงเฉลี่ย 0.7 ล้านลูกบาศก์เมตรหรือประมาณ ร้อยละ 0.7 ตาราง 1.46 ผู้ใช้น้ำ และปริมาณการใช้น้ำ จำแนกตามสาขาของการประปาส่วนภูมิภาค ปี พ.ศ. 2556 – 2558

รายการ	2557	255๘
ผู้ใช้น้ำ (ราย)	287,461	2๙๕,๘๓๓
ปริมาณน้ำผลิตจริง (ลูกบาศก์เมตร)	171,542,492	๘๒,๒๔๑,๒๑๐
ปริมาณน้ำขาย (ลูกบาศก์เมตร)	103,697,240	๙๖,๔๐๖,๘๓๐

ที่มา: การประปาส่วนภูมิภาค

1.6.3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จังหวัดปทุมธานี มีโครงข่ายให้บริการสื่อสารครอบคลุมทั้งจังหวัดจากผู้ให้บริการเครือข่ายสื่อสารโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile) โทรศัพท์บ้าน (Fix Line) และอินเทอร์เน็ต จากข้อมูลการสำรวจการใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2559 พบว่า ประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่มีอยู่ประมาณ 1,384,715 คนนั้น ร้อยละ 91.4 มีการใช้โทรศัพท์มือถือร้อยละ 41.5 มีการใช้คอมพิวเตอร์ และร้อยละ 65.2 มีการใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งการมีและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารภายในจังหวัดปทุมธานีมีแนวโน้มที่เติบโตขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเวลาที่ผ่านมา

ตาราง 1.47 ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ พ.ศ. 2557 – 2559

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	จำนวน	ร้อยละ
-------------------------	-------	--------

และการสื่อสาร	2557	2558	2559	2557	2558	2559
การใช้คอมพิวเตอร์	1,339,926	1,361,660	1,384,715	100.0	100.0	100.0
ใช้	685,019	614,137	574,548	51.1	45.1	41.4
ไม่ใช้	654,907	747,523	810,167	48.9	54.9	58.5
การใช้อินเทอร์เน็ต	1,339,926	1,361,660	1,384,715	100.0	100.0	100.0
ใช้	642,778	769,124	902,768	48.0	56.5	65.2
ไม่ใช้	697,148	592,536	481,947	52.0	43.5	34.8
การมีโทรศัพท์มือถือ	1,339,926	1,361,660	1,384,715	100.0	100.0	100.0
ใช้	1,181,666	1,233,436	1,265,847	88.2	90.6	91.4
ไม่ใช้	158,260	128,224	118,869	11.8	9.4	8.5

ที่มา : สํารวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2555-57 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

1.6.4 การคมนาคม

เส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่

- ทางหลวงหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นทางหลวงสายหลักเชื่อมโยงกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี และอำเภอคลองหลวง

- ทางหลวงหมายเลข 346 (ปทุมธานี - ลาดหลุมแก้ว) เชื่อมโยงจังหวัดปทุมธานี กับจังหวัดนครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี ผ่านอำเภอเมืองปทุมธานี และอำเภอลาดหลุมแก้ว

- ทางหลวงหมายเลข 347 (บางพูน - ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร) เป็นทางหลวงสายหลักด้านทิศเหนือที่เชื่อมโยงกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และภาคเหนือ ผ่านอำเภอเมืองปทุมธานี และอำเภอสามโคก

- ทางหลวงหมายเลข 345 เป็นโครงข่ายทางหลวงสายหลักด้านทิศใต้ที่สำคัญของทางหลวงวงแหวนรอบนอก ทำให้สามารถติดต่อกับภาคใต้ ภาคตะวันตก และภาคเหนือ

- ทางหลวงหมายเลข 306 เป็นทางหลวงสายหลักในแนวเหนือ-ใต้ เชื่อมโยงกับจังหวัดนนทบุรี ผ่านย่านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมที่สำคัญของจังหวัด มีปริมาณการจราจรสูง และประสบปัญหาการจราจรมาก

- ทางหลวงหมายเลข 307 เป็นทางหลวงสายหลักในเขตฝั่งเมืองรวมแนวเหนือ-ใต้ เชื่อมโยงโครงข่ายรอบนอกที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 345, 346, 306 ผ่านย่านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และสถานที่ราชการของจังหวัด มีการพัฒนาพื้นที่สองข้างทางเป็นอย่างมาก ทำให้ในปัจจุบันประสบปัญหาการจราจร

- ทางด่วนแจ้งวัฒนะ - บางพูน

การคมนาคมทางรถไฟ มีเส้นทางรถไฟสายเหนือ และสายตะวันออกเฉียงเหนือผ่าน โดยมีจุดจอดรถไฟที่สถานีรถไฟรังสิตและสถานีเชียงใหม่ อีกทั้งยังมีจุดจอดรับส่งผู้โดยสารระยะสั้นเพื่อเดินทางไปยังกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ที่หมู่บ้านรัตนโกสินทร์ อีกทั้งขณะนี้อยู่ระหว่างการก่อสร้างรถไฟฟ้ามหานครในพื้นที่ปทุมธานีจำนวนสองเส้นทางได้แก่ รถไฟฟ้าสายสีแดง (บางซื่อ - รังสิต) และสายสีเขียว หมอชิต - สะพานใหม่ - คูคต

ตาราง 1.48 จำนวนถนนทางหลวงจำแนกตามประเภทและหน่วยงานที่รับผิดชอบ พ.ศ.2559

รายการ	รวม	จำแนกตามประเภทวัสดุ	จำแนกตามปริมาณช่องจราจร
--------	-----	---------------------	-------------------------

		คอนกรีต	ลาดยาง	หนึ่งช่อง จราจร	สองช่อง จราจร	สี่ช่อง จราจร	มากกว่าสี่ ช่อง จราจร
แขวงทางหลวงปทุมธานี							
จำนวน (เส้นทาง)	16	9	7	2	2	2	10
ระยะทาง (กม.)	252.1	99.1	153.1	28.05	54.48	71.74	97.79
แขวงทางหลวงชนบท ปทุมธานี							
จำนวน (เส้นทาง)	37	8	29	-	27	-	-
ระยะทาง (กม.)	480.18	17.75	462.80	-	430	-	-

ที่มา : แขวงทางหลวงปทุมธานี และแขวงทางหลวงชนบทปทุมธานี

1.7 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.7.1 ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดปทุมธานี ไม่มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มีเพียงเขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อมและวัดอัมพวาราม สังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยได้รับการประกาศเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2551 เป็นต้นมา ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ 74 ไร่ นอกจากนี้ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี ยังมีหน้าที่กำกับ ดูแล การอนุญาตให้ทำอุตสาหกรรมไม้ และของป่าหวงห้าม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรลักษณะอุตสาหกรรมต่อเนื่อง	จำนวน 12	ราย
2. โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร (โรงเลื่อยจักร)	จำนวน 11	ราย
3. โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรเพื่อประดิษฐ์กรรม	จำนวน 169	ราย
4. โรงค้าไม้แปรรูป	จำนวน 105	ราย
5. สถานที่ค้าหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์	จำนวน 120	ราย
6. ใบอนุญาตค้าของป่าหวงห้าม	จำนวน 5	ราย

ผู้ประกอบการรวมทั้งหมด 422 คน

สำหรับในส่วนการปฏิบัติการป้องกันการลักลอบทำไม้พุง หรือไม่มีค่าทางเศรษฐกิจที่ได้มา โดยชอบด้วยกฎหมายเข้าไปในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ได้เตรียมป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย โดยมีศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาลักลอบตัดไม้พุง ตั้งอยู่ ณ สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 9 (อุบลราชธานี) ในส่วนของกรมป่าไม้ มีศูนย์ประสานงานป่าไม้ปทุมธานี สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 5 (สระบุรี)

1.7.2 ทรัพยากรสัตว์ป่า

จังหวัดปทุมธานี มีเขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อมและวัดอัมพวาราม สังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยได้รับการประกาศเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2551 เป็นต้นมา ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ 74 ไร่ เป็นถิ่นที่อาศัยเก่าแก่ของนกปากห่าง จากการสำรวจเมื่อปี ๒๕๓๙ พบจำนวน ๘๔,๗๘๘ ตัว และพบที่อาศัยในพื้นที่อื่นอีก ๒๕๔ ชนิด ทั้งที่เป็นนกประจำถิ่นและนกอพยพ

1.7.3 ทรัพยากรน้ำบาดาล

จากข้อมูลวิทยุภูมิการศึกษาของกรมทรัพยากรธรณี พบว่า จังหวัดปทุมธานีอยู่ในแอ่งเจ้าพระยาตอนล่าง ซึ่งครอบคลุมที่ราบลุ่มภาคกลางนับตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ ลงมาถึง ปากแม่น้ำ เป็นบริเวณที่มีตะกอนทับถมจนเกิดเป็นชั้นน้ำ ประกอบด้วยชั้นกรวดทรายสลับด้วยดินเหนียวในระดับความลึกประมาณ 650 เมตร ตะกอนเหล่านี้แบ่งออกเป็น 8 ชั้นน้ำ ซึ่งแต่ละชั้นไม่มีความสัมพันธ์ในเชิงศาสตร์ซึ่งกันและกัน และเป็นชั้นน้ำที่แผ่ขยายออกไปในแนวราบอย่างกว้างขวาง และมีคุณสมบัติทางอุทกธรณีเฉพาะตัว ชั้นน้ำทั้ง 8 ชั้น ประกอบด้วย

(ก)	ชั้นน้ำกรุงเทพ	ลึกประมาณ	50	เมตร
(ข)	ชั้นน้ำพระประแดง	ลึกประมาณ	100	เมตร
(ค)	ชั้นน้ำนครหลวง	ลึกประมาณ	150	เมตร
(ง)	ชั้นน้ำนนทบุรี	ลึกประมาณ	200	เมตร
(จ)	ชั้นน้ำสามโคก	ลึกประมาณ	300	เมตร
(ฉ)	ชั้นน้ำพญาไท	ลึกประมาณ	400	เมตร
(ช)	ชั้นน้ำธนบุรี	ลึกประมาณ	450	เมตร
(ซ)	ชั้นน้ำปากน้ำ	ลึกประมาณ	550	เมตร

จังหวัดปทุมธานี มีการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ประมาณ 258,341 ลบ.ม./วัน โดยชั้นน้ำที่ใช้มากที่สุดคือ ชั้นน้ำนครหลวง ชั้นน้ำนนทบุรี และชั้นน้ำพระประแดง เนื่องจากให้น้ำบาดาลที่มีปริมาณมากและคุณภาพดี พื้นที่ที่มีการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้มากที่สุด ได้แก่อำเภอคลองหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี และอำเภอธัญบุรีในปริมาณ 120,522, 73,837 และ 36,654 ลบ.ม./วัน ตามลำดับ หรือร้อยละ 46.65, 28.58, และ 14.19 ของปริมาณการสูบน้ำบาดาลทั้งจังหวัด

แหล่งน้ำใต้ดินของจังหวัดปทุมธานี แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) แหล่งน้ำใต้ดินให้ปริมาณน้ำน้อย (๑-๕๐ ลบ.ม./ชั่วโมง) โดยทั่วไปน้ำมีคุณภาพดีแต่บางพื้นที่ เป็นน้ำกร่อยและมีตะกอนสนิมเจือปน พื้นที่ที่มีแหล่งน้ำประเภทนี้ ได้แก่ อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอหนองเสือ และอำเภอลำลูกกา

๒) แหล่งน้ำใต้ดินให้ปริมาณน้ำมาก (๕-๒๐๐ ลบ.ม./ชั่วโมง) โดยทั่วไปน้ำมีคุณภาพเช่นเดียวกับแหล่งน้ำใต้ดิน ให้ปริมาณน้ำน้อย ได้แก่ พื้นที่อำเภอสามโคก อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี และอำเภอเมืองปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานี เป็นพื้นที่วิกฤตจากการสูบน้ำบาดาล มีการใช้น้ำบาดาลสูง เนื่องจากพื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ราบลุ่ม พบเป็นชั้นน้ำบาดาลในตะกอนหินร่วน ได้แก่ชั้นน้ำที่ราบน้ำท่วมถึง ยุคควอเทอร์นารี (Qfd) หรือที่เดิมเรียกว่าชั้นน้ำเจ้าพระยา (Qcp) กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ทั่วจังหวัด น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บอยู่ในชั้นกรวด และทรายที่สะสมตัวอยู่ในที่ราบลุ่มน้ำหลาก และบริเวณที่ราบต่ำของกลุ่มน้ำเก่า

บริเวณจังหวัดปทุมธานี มีการสะสมตัวของชั้นหินบาดาลอยู่หลายชั้น พบที่มีการเจาะบ่อบาดาลในชั้นน้ำพระประแดง ชั้นน้ำนครหลวง ชั้นน้ำนนทบุรี ชั้นน้ำสามโคก และชั้นน้ำพญาไท ที่ระดับความลึกตั้งแต่ ๑๐๐-๓๖๐ เมตร ระดับน้ำปกติ (Static level) มีค่าอยู่ระหว่าง ๑๐-๔๕ เมตร ส่วนใหญ่จะพบชั้นน้ำคุณภาพดีที่ระดับความลึกตั้งแต่ ๑๘๐ เมตรขึ้นไป ตั้งแต่อำเภอเมืองปทุมธานี ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ไปจนถึงอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จะพบที่ระดับลึกมากขึ้นถึง ๓๐๐-๓๖๐ เมตร ในส่วนของผลการวิเคราะห์ทางเคมีพบว่าคุณภาพของน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้เป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาเทียบกับมาตรฐานน้ำบาดาลเพื่อการบริโภค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความลึกของชั้นน้ำที่พัฒนาขึ้นมาใช้ด้วย สรุปได้คือ เหล็กโดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แมงกานีส คลอไรด์ ความกระด้าง และค่าความ

กร่อยเค็ม โดยสรุปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ไม่เกินปริมาณที่ยอมรับ ได้พบว่าบางส่วนของตำบลโสนลอย ตำบลพิมลราชและตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีปริมาณเกลือทั้งหมดที่ละลายในน้ำสูงกว่า ๖๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร แสดงว่ามีโอกาสที่จะเจอะพบน้ำบาดาลคุณภาพกร่อยถึงเค็มในพื้นที่ดังกล่าว

ภาพรวมของปริมาณการใช้น้ำบาดาลของจังหวัดปทุมธานีในอดีต พบว่า มีอัตราการใช้น้ำเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ประมาณ ๗๐-๘๐ ซึ่งเกณฑ์การใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี มีอัตราใช้น้ำอยู่ในระดับ ๕๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี จะเห็นว่าอัตราการใช้น้ำบาดาลจังหวัดปทุมธานีอยู่ในเกณฑ์สูง มีการใช้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน อาจทำให้แรงดันของน้ำบาดาลลดต่ำลงอย่างรวดเร็วได้ โดยไม่มีการคืนตัว ผลสืบเนื่องที่ตามมาคือ การทรุดตัวของแผ่นดิน การไหลซึมของน้ำเค็มรุกล้ำเข้ามาในชั้นน้ำบาดาล ซึ่งตั้งแต่เดิมเคยจืด ดังนั้นการใช้น้ำบาดาลในจังหวัดปทุมธานี ควรจะเพิ่มความระมัดระวังในส่วนของคุณภาพน้ำที่จะนำขึ้นมาใช้ เพื่อยืดอายุของชั้นน้ำคุณภาพดีให้ยาวนานขึ้น

มติ ครม. โดยย่อ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๖ เรื่อง ปัญหาใช้น้ำบาดาลเพื่อป้องกันการเกิดแผ่นดินทรุดตัวและน้ำใต้ดินเค็มจึงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๑. ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งระบบน้ำประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาคเข้าถึงหรือสามารถเชื่อมต่อกับระบบประปาได้แล้ว จะอนุญาตให้ประชาชนและผู้ประกอบการใช้น้ำบาดาลต่อไปได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖

๒. กรณีการใช้น้ำบาดาลของชุมชนและหมู่บ้านจัดสรรบางแห่ง ที่กลายเป็นทรัพย์สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของสถาบันการเงิน ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับการขออนุญาตเชื่อมต่อบริการประปา ให้ประสานกับสถาบันการเงิน

๓. ให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องควบคุมกำกับดูแลโรงงานและสถานประกอบการไม่ให้ปล่อยน้ำเสียลงสู่ลำธารสาธารณะ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

แนวโน้มสถานการณ์ทรัพยากรน้ำบาดาลในปัจจุบัน พบว่า มีแนวโน้มดีขึ้นทั้งคุณภาพและปริมาณ โดยอัตราการใช้น้ำบาดาลยังอยู่ในช่วงที่ไม่เกินค่าวิกฤตที่กำหนด คือ ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี เนื่องจากมีผู้ประกอบการยกเลิกการใช้น้ำบาดาลแล้วจำนวนหนึ่ง

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี มีหน้าที่กำกับ ดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาล ซึ่งในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี มีจำนวน 553 บ่อ แบ่งออกเป็นประเภท

- ธุรกิจ (อุตสาหกรรม)	จำนวน	315	บ่อ
- ธุรกิจ (บริการ)	จำนวน	52	บ่อ
- ธุรกิจ (การค้า)	จำนวน	34	บ่อ
- อุปโภคบริโภค	จำนวน	139	บ่อ
- เกษตรกรรม	จำนวน	13	บ่อ

1.7.4 คุณภาพน้ำ

จังหวัดปทุมธานีมีการเพิ่มขึ้นของชุมชนอย่างรวดเร็ว มีโครงการหมู่บ้านจัดสรรโรงงานอุตสาหกรรม และกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้น ต่างก็เป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดน้ำเสียด้วยกันทั้งสิ้น

ข้อมูลค่าเฉลี่ยรายปีของ ปี พ.ศ. 2556 – 2558 ของผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำอัตโนมัติของจังหวัดปทุมธานี 3 แห่ง ได้แก่ สถานีสำแล สถานีสามโคก และสถานีวัดหรงส์ปทุมาวาส ที่ทำการตรวจวัดแม่น้ำเจ้าพระยาพบว่า คุณภาพน้ำอยู่ในประเภทที่ 4 ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 นั้นหมายถึงเป็นแหล่งน้ำที่รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถใช้อุปโภคและบริโภคได้โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และสามารถใช้ในการอุตสาหกรรมได้

ตาราง 1.49 ค่าเฉลี่ยรายปีของ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำอัตโนมัติ พ.ศ. 2557 - 2559

ค่าที่ตรวจวัด	2557	2558	2559
สถานี CH16.1 ประปาสำแล			
ออกซิเจนละลาย DO (mg/l)	3.6	4.2	5.4
BOD (mg/l)	1.1	1.0	0.7
แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด TCB (coliform)(MPN/100 ml)	3,725	4,600	3,300
แบคทีเรียกลุ่มฟีโคลิฟอร์ม FCB (Faecal coliform) (MPN/100 ml)	733	200	450
ประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้อุปโภค	4	4	4
สถานี CH17 บริเวณอำเภอสามโคก			
ออกซิเจนละลาย DO (mg/l)	1.8	4.2	4.4
BOD (mg/l)	1.0	0.9	0.4
แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด TCB (coliform)(MPN/100 ml)	7,900	4,900	6,300
แบคทีเรียกลุ่มฟีโคลิฟอร์ม FCB (Faecal coliform) (MPN/100 ml)	680	680	400
ประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้อุปโภค	4	4	4
สถานี CH17.1 วัดหรงส์ปทุมาวาส			
ออกซิเจนละลาย DO (mg/l)	3.5	-	-
BOD (mg/l)	1.4	-	-
แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด TCB (coliform)(MPN/100 ml)	6,600	-	-
แบคทีเรียกลุ่มฟีโคลิฟอร์ม FCB (Faecal coliform) (MPN/100 ml)	1,967	-	-
ประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้อุปโภค	4	-	-

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำ และจำแนกประเภทคุณภาพน้ำผิวดินไว้ 5 ประเภทดังนี้

ประเภทที่ 1 ได้แก่ แหล่งน้ำที่คุณภาพน้ำมีสภาพตามธรรมชาติโดยปราศจากน้ำทิ้งจากกิจกรรมทุกประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ

- (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติก่อน
- (2) การขยายพันธุ์ตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตระดับพื้นฐาน
- (3) การอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของแหล่งน้ำ

ประเภทที่ 2 ได้แก่ แหล่งน้ำที่รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ

- (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน
- (2) การอนุรักษ์สัตว์น้ำ
- (3) การประมง
- (4) การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ

ประเภทที่ 3 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทั้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ

- (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน
- (2) การเกษตร

ประเภทที่ 4 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทั้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ

- (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน
- (2) การอุตสาหกรรม

ประเภทที่ 5 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทั้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อการคมนาคม

1.7.5 คุณภาพอากาศ

ข้อมูลจากสถานีวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษ บริเวณมหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต อำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานี เฉลี่ยรายปีระหว่าง พ.ศ. 2556 – 2558 มีค่าไม่เกินค่ามาตรฐานของกรมควบคุมมลพิษ แต่มีค่าที่นำเป็นห่วงเมื่อเข้าไปดูข้อมูลรายเดือนของแต่ละปีจะพบว่าช่วงระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายนของทุกปีจะมีปริมาณของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน (PM10) ในอากาศเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ในปริมาณค่อนข้างสูงกว่าในช่วงเดือนอื่น ๆ คือจะอยู่ที่ระดับ 60-95 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ในขณะที่ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 43.27 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ แต่ยังไม่เกินค่ามาตรฐานที่ 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

ตาราง 1.50 คุณภาพอากาศ จากสถานีวัดอากาศในจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2556 - 2558

เกณฑ์การวัด	ค่ามาตรฐาน	ค่าที่วัดได้เฉลี่ยทั้งปี		
		2556	2557	2558
ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppb) ของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂)	300	3.08	2.67	2.40
ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppb) ของก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์(NO ₂)	170	16.17	13.91	16.00
ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppm) ของก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์(CO)	30	0.73	0.79	1.20
ค่าเฉลี่ย 8 ชั่วโมง (ppm) ของก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์(CO)	9	0.73	0.79	1.20
ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง (ppb)ของ ก๊าซโอโซน(O ₃)	100	27.50	26.00	38.00
ค่าเฉลี่ย 8 ชั่วโมง (ppb) ของก๊าซโอโซน(O ₃)	70	27.58	26.25	31.50
ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)ของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน (PM10)	120	51.42	48.58	43.27

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

1.7.6 คุณภาพเสียง

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพเสียง โดยทำการวัดระดับเสียงในพื้นที่บริเวณมหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี นำผลที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2540) เรื่องกำหนดมาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป ซึ่งกำหนดค่าระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 70 เดซิเบลเอ (dBA) จากการเฝ้าระวังและประเมินผล พบว่า ระดับเสียงเฉลี่ย (Leq) 24 ชั่วโมง อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานกำหนด

ตาราง 1.51 ผลการวัดระดับเสียงเฉลี่ย Leq 24 ชั่วโมงรายเดือน พ.ศ. 2556 – 2558

(หน่วย: เดซิเบลเอ)

เดือน	2556			2557			2558		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
ค่ามาตรฐาน (ไม่เกิน)	115	-	70	115	-	70	115	-	70
สรุปทั้งปี	68.0	47.8	53.0	59.9	47.3	51.1	67.0	48.4	52.8
มกราคม	68.0	49.4	54.3	53.2	48.1	50.7	61.3	48.4	50.9
กุมภาพันธ์	54.9	48.0	51.5	59.5	48.8	51.9	57.3	50.6	52.6
มีนาคม	60.8	50.4	54.4	52.4	47.7	50.9	63.3	50.4	54.1
เมษายน	60.1	49.7	52.3	57.5	47.6	50.6	65.3	48.9	52.2
พฤษภาคม	62.1	49.4	53.6	56.7	47.5	49.9	61.5	49.6	52.1
มิถุนายน	63.4	49.3	53.0	51.4	47.3	48.7	59.6	50.0	52.8
กรกฎาคม	64.1	50.7	53.8	52.3	48.7	49.9	67.0	49.9	55.8
สิงหาคม	66.8	49.2	53.2	59.9	48.4	51.2	57.7	50.6	52.3
กันยายน	58.9	50.6	53.6	59.7	49.5	53.1	56.7	50.4	53.9
ตุลาคม	62.1	49.3	53.0	56.9	48.3	52.6	61.9	49.7	52.8
พฤศจิกายน	64.4	48.2	51.8	56.5	50.6	53.5	61.1	49.8	52.3
ธันวาคม	63.6	47.8	51.1	51.5	49.0	50.0	53.2	49.8	51.3

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

1.7.7 ขยะมูลฝอย

จังหวัดปทุมธานี ได้สำรวจข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง พบว่าในปี 2559 จังหวัดปทุมธานีมีปริมาณขยะ จำนวน 1,569.5 ตันต่อวัน อยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 1219.1 ตันต่อวัน นอกเขตเทศบาล 350.3 ตันต่อวัน อำเภอคลองหลวงมีปริมาณขยะสูงสุดที่ 567.0 ตันต่อวัน (ร้อยละ 36.1) รองลงมาคืออำเภอลำลูกกา 336.1 ตันต่อวัน (ร้อยละ 21.4) อำเภอธัญบุรี 304.2 ตันต่อวัน (ร้อยละ 19.4) อำเภอเมืองปทุมธานี 202.7 ตันต่อวัน (ร้อยละ 12.9) อำเภอสสามโคก 94.8 ตันต่อวัน (ร้อยละ 4.7) อำเภอลาดหลุมแก้ว 66.9 ตันต่อวัน (ร้อยละ 4.3) และอำเภอหนองเสือ 18.1 ตันต่อวัน (ร้อยละ 1.2) ซึ่งขยะเหล่านี้ถูก

กำจัดโดยวิธีนำไปทิ้งฝังกลบในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและปทุมธานี ยกเว้นในพื้นที่ของอำเภอหนองเสือ ที่ส่วนใหญ่จะส่งให้ผู้ประกอบการนำไปแปรรูป และบางส่วนประชาชนกำจัดกันเองโดยการเผาในพื้นที่

ตาราง 1.52 ปริมาณขยะต่อวันจำแนกรายอำเภอ พ.ศ. 2559

(ตัน/วัน)

อำเภอ	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
รวม	1,569.5	1,219.1	350.3
เมืองปทุมธานี	202.7	169.7	33.0
คลองหลวง	567.0	424.1	142.8
ธัญบุรี	304.2	304.2	-
หนองเสือ	18.1	1.9	16.1
ลาดหลุมแก้ว	66.9	31.9	34.9
ลำลูกกา	336.1	255.6	80.4
สามโคก	74.	31.4	42.9

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี

1.7.8 ระบบกำจัดขยะมูลฝอย

จากแบบสำรวจข้อมูลติดตามตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ปี 2559 พบว่าเทศบาล ทั้ง 14 แห่ง ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีดำเนินการเข้าพื้นที่ของเอกชนเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 7 แห่ง มีพื้นที่ประมาณ 67-0-0 ไร่ ใช้ไปแล้ว 43-0-0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64 พื้นที่ที่เป็นของเทศบาลเอง จำนวน 3 แห่ง มีพื้นที่ประมาณ 125-0-0 ไร่ ใช้ไปแล้ว 35-0-0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28 ใช้พื้นที่กำจัดร่วมกับหน่วยงานอื่น จำนวน 3 แห่ง และเป็นที่สาธารณะประโยชน์ จำนวน 1 แห่ง มีพื้นที่ ประมาณ 14-0-0 ไร่ ใช้ไปแล้ว 8-0-0 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57

นอกจากนี้ยังพบว่าในเขตเทศบาล ส่วนมากใช้วิธีกำจัดขยะมูลฝอยแบบเทกองบนพื้นไถกลบ ครั้งคราว จำนวน 5 แห่ง แบบเทกองบนพื้นไถกลบทุกวัน จำนวน 4 แห่ง เทกองบนพื้นและฝังในหลุม ไถกลบทุกวันอย่างละ 2 แห่ง และเทกองบนพื้นแล้วเผา จำนวน 1 แห่ง ตามลำดับ

ในเขตเทศบาลมีปัญหาในการจัดซื้อที่ดินเพื่อใช้กำจัดขยะมูลฝอย จึงนิยมใช้บริการเข้าพื้นที่เอกชน เนื่องจากมีความสะดวก รวดเร็ว และไม่มีปัญหากับประชาชนในพื้นที่ตัวเอง

1.7.8 พื้นที่กำจัดขยะมูลฝอย

บริเวณพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่อง ที่กำจัดขยะมูลฝอยซึ่งไม่มีพื้นที่กำจัดเป็นของตนเอง ปัจจุบันจังหวัดปทุมธานีมีที่กำจัดขยะมูลฝอย 2 แห่ง ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว และกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลคือ พื้นที่ของเทศบาลเมืองปทุมธานี มีพื้นที่ 120 ไร่ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยฝังตะวันตก สำหรับศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยฝังตะวันออกคือพื้นที่ของเทศบาลเมืองคูคต มีพื้นที่ 230 ไร่ ซึ่งก่อสร้างระยะที่ 1 เสร็จแล้วโดยงบประมาณของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม (เดิม) แต่ไม่สามารถเข้าไปใช้พื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยได้เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ต่อต้าน

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบฝังกลบที่มีการออกแบบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล มีอยู่ ๒ แห่ง คือ

แห่งที่ ๑ คือ บ่อขยะแบบฝังกลบของเทศบาลเมืองคูคต ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑๔ ต.บึงทองกลาง อ.ลำลูกกา มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๐ ไร่ ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมที่ ๑ แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มีการคัดค้านจากประชาชนบริเวณใกล้เคียง จึงไม่สามารถเปิดใช้ได้

แห่งที่ ๒ คือ บ่อขยะแบบฝังกลบของเทศบาลเมืองปทุมธานี ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๔ ต.บ่อเงิน อ.ลาดหลุมแก้ว มีเนื้อที่ในขณะนั้นประมาณ ๑๑๘ ไร่ (เทศบาลเมืองปทุมธานี ได้จัดซื้อขึ้นอีกประมาณ ๑๒๐ ไร่ ปัจจุบันจึงมีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๘ ไร่) ได้เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยวางแผนรองรับขยะมูลฝอยจากพื้นที่ตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา คือ อำเภอเมือง อำเภอสามโคก และ อำเภอลาดหลุมแก้ว แต่เนื่องจากเป็นบ่อขยะแบบฝังกลบที่มีการดำเนินการอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เพียงแห่งเดียวในขณะนั้น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากนำขยะมากำจัด จึงเกินขีดความสามารถที่จะให้บริการฝังกลบต่อวันได้ และถูกร้องเรียนคัดค้านจากประชาชน และไม่สามารถเปิดดำเนินการได้ในที่สุด ขณะนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ได้แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยการนำขยะและสิ่งปฏิกูลไปกำจัดที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.7.6 ของเสียอันตราย

ของเสียอันตรายจากชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่จะมีแหล่งกำเนิดมาจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม และสถานพยาบาล ซึ่งของเสียอันตรายที่เกิดจากบ้านเรือนนั้นส่วนใหญ่จะทิ้งปนไปกับขยะมูลฝอยของชุมชน เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟ้า เป็นต้น ส่วนของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังคงถูกเก็บสะสมไว้ในโรงงานต่างๆ อย่างกระจัดกระจาย หรือถูกทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมร่วมกับขยะมูลฝอยของชุมชน เนื่องจากในปัจจุบันยังมีสถานที่บำบัดของเสียอันตรายไม่เพียงพอในการรองรับของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นทั้งหมด สำหรับขยะมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลต่างๆ โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีเตาเผาขยะมูลฝอยติดเชื้อ ยกเว้นสถานพยาบาลขนาดเล็ก เช่น คลินิกต่าง ๆ จะทิ้งขยะมูลฝอยติดเชื้อปะปนไปกับขยะมูลฝอยทั่วไปของชุมชน จังหวัดปทุมธานีมีปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื้อประมาณ 215.79 กิโลกรัม/วัน และปริมาณขยะมูลฝอยติดเชื่อนี้ประเมินโดยอ้างอิงจากโครงการศึกษาเปรียบเทียบความเหมาะสมของวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยกรมควบคุมมลพิษในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งกำหนดอัตราการผลิตขยะมูลฝอยติดเชื้อโดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 0.26 กิโลกรัม/เตียง/วัน ส่วนของเสียอันตรายจากภาคเกษตรกรรมยังไม่การนำไปกำจัดโดยวิธีเฉพาะ ซึ่งการใช้สารเคมีทางการเกษตร เช่น ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช ปุ๋ยเคมี เป็นต้น มีประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด หรือเท่ากับ 405,713 ลิตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี, 2544)